

HRVATSKI VOJNIK

Broj 134. Godina IV. 4. svibnja 2007.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

• CAD 3,00 • AUD 3,20 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLE 17,00 • SIT 43,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771330 500003

U Okučanima obilježena dvanaesta obljetnica vojno-redarstvene akcije Bljesak

Hrvatsku povijest neće pisati nitko drugi osim nas samih

OSLO

Odluka u Bukureštu

Na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja NATO-a u Oslu 27. travnja, glavni tajnik Jaap de Hoop Scheffer je službeno objavio ime grada domaćina sljedećeg sumitta Sjevernoatlanskog saveza. Okupljanje na najvišoj razini će se iduće godine održati u rumunjskoj metropoli Bukureštu. Taj bi sastanak trebao biti vrlo važan za Hrvatsku. Podsetimo, upravo na njemu se očekuje službena pozivnica našoj zemlji za pristupanje NATO-u.

MANILA

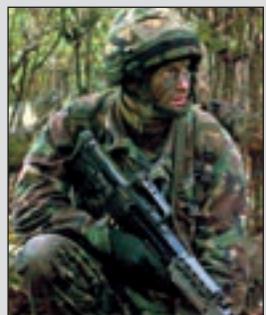
Tragedija na Filipinima

Nakon što se vojni helikopter tipa UH-1H Huey 28. travnja srušio na ulicu grada Lapu-Lapu na otoku Mactan, filipinsko ratno zrakoplovstvo reagiralo je suspenzijom letova svih svojih Hueya. Po starija letjelica je bila na vježbovnoj zadaći, kad je repna elisa zapela u elektrodistribucijske žice. Pad je bio fatalan: poginula su dvojica članova posade i sedmorica civila koji su imali nesreću nalaziti se u mototaksiju blizu mjesta pada. Izvješća BBC-a su navela da je većina ljudi poginula ili ozlijedena zbog okretanja elise.

LONDON

Potvrda prinčevog odlaska

Oko odlaska britanskog princa Harryja na vojničku službu u Irak raspredale su se svakojake priče. Na kraju je potvrđeno: Harry odlazi, i to ne na neki uredski posao, nego sa svojom regimentom Blues and Royals. Kao časnik obavljat će uobičajene zapovjedne dužnosti. Predvodit će jedanaestoricu vojnika izvidničke postrojbe, uz uporabu oklopnih vozila. Princ je prvi član kraljevske obitelji koji kao vojnik odlazi u ratnu zonu još od vojvode od Yorka i njegovog služovanja u Falklandskom ratu 1982. godine.

LONDON

Sjećanje na pothvat

Najdulja zadaća u povijesti bombardera RAF-a dogodila se 1982. i zvala se operacija *Crni srdač*. Tijekom Falklandskog rata bombarder Vulcan B2 oznake XM607 uputio se iz Velike Britanije na let dug više od 8000 milja. Uz više opskrba gorivom

u zraku i jedno slijetanje na otoku Ascension, avion je 1. svibnja bombardirao aerodrom u Port Stanley koji su preuzeli Argentinci. Time im je onemogućio normalnu zračnu opskrbu i letove vojnih aviona. Ovogodišnjeg 1. svibnja petorica umirovljenih britanskih zrakoplovaca prisjetili su se svog pothvata, posjetivši avion danas izložen u zračnoj bazi Waddington.

ASHGABAT

Predsjednik i general

Novi predsjednik Turkmenistana Gurbanguly Berdimuhamedov uz potporu parlamenta *priskrio* si je čin generala. Tim potezom slijedi svog prethodnika, pokojnog predsjednika Nijazova. Po ustavu centralnoazijske zemlje, kao predsjednik Berdimuhamedov je automatski i prvi čovjek oružanih snaga. Inače, po njegovoj službenoj biografiji, nema vojničkog iskustva, a po profesiji je stomatolog. Prije nego što je postao predsjednikom, bio je ministar zdravstva.

PEKING

Ljudi kao temelj modernizacije

Kineska narodnooslobodilačka vojska je 1. svibnja službeno objavila plan potpune modernizacije obučnog sustava. Temelj su mu ljudi: potrebno je *proizvesti* časnike koji su sposobni izgraditi informatizirane oružane snage, kao i stožerne časnike profilirane za planiranje vojnih operacija. Kinezi će se oslanjati i na znanstvenike sposobne za proučavanje ključnih tehnologija naoružanja i opreme, tehničke specijaliste s poznavanjem djelovanja *high-tech* naoružanja, kao i dočasnike s praksom u uporabi oružja i opreme. Danas kineska vojska ima više od 10 000 doktora i magistara znanosti te 67 obrazovnih institucija, a i 112 civilnih institucija sudjeluje u vojničkom obrazovanju.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morp.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morp.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morp.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morp.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morp.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morp.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešek

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroracun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisk:Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morp.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH***U Okučanima obilježena
dvanaesta obljetnica
vojno-redarstvene
akcije Bljesak***

"U kombinaciji izvrsne uvježbanosti, znalačkih borbenih sposobnosti, postizanja strateškog iznenadnjenja hrvatske snage su u najkraćem mogućem vremenu postigle zadani cilj", kazao je predsjednik Mesić

Strana 4***U Šibeniku održano Međunarodno stručno savjetovanje o
humanitarnom razminiranju***

Razminiranje strojevima je učinkovitije, brže i sigurno, kako za one koji provode razminiranje tako i za korisnike razminiranih područja. Uz to, strojno razminiranje je i jeftinije... zajedničko je mišljenje sudionika skupa

Strana 6***Hrvatski vozači IVECO i
Toyota Land Cruiser vozila
na obuci u Italiji i Austriji***

Obuka je provedena tijekom veljače, ožujka i travnja u tvornici IVECO S.p.A. Defence Vehicles Division u Bolzanu, Italija i u tvrtki Ressening Fahrzeugbau Armouring Technology u Villachu, Austrija...

Strana 12***Interoperabilnost NATO-ovih snaga***

Interoperabilnost predstavlja mogućnost djelovanja pojedinih sustava, postrojbi ili snaga, učinkovito prihvatanje aktivnih djelovanja drugih sustava, postrojbi ili snaga, kao i razmjenu brojnih parametara aktivnosti u združenom djelovanju

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

U Okučanima obilježena dvanaesta obljetnica vojno-redarstvene akcije Bljesak

Hrvatsku povijest neće pisati nitko drugi osim nas samih

“U kombinaciji izvrsne uvježbanosti, znalačkih borbenih sposobnosti, postizanja strateškog iznenadenja, hrvatske snage su u najkraćem mogućem vremenu postigle zadani cilj”, kazao je predsjednik Mesić

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Dvanaesta obljetnica vojno-redarstvene akcije Bljesak svečano je obilježena 1. svibnja u Okučanima. Na svečanosti su bili predsjednik Republike Stjepan Mesić, predsjednik Sabora Vladimir Šeks, premijer Ivo Sanader s najbližim suradnicima među kojima je bio i ministar obrane Berislav Rončević, najviši predstavnici OS-a, policije, braniteljskih udruga i lokalne vlasti.

Vojno-redarstvena akcija Bljesak započela je 1. svibnja

1995. u 5 i 30., a u samo 36 sati oslobođen je dotad okupirani dio Zapadne Slavonije. Oslobođajući Zapadnu Slavoniju u akciji Bljesak ranjena su 162, a poginula 42 hrvatska branitelja.

U spomen na sve njih najviša državna izaslanstva i izaslanstvo Oružanih snaga, Ravnateljstva policije, udruga iz Domovinskog rata i lokalnih vlasti položila su vijence i zapalila svjeće podno središnjeg križa u Spomen-parku u Okučanima. Potom su u prigodnim govorima najviši državni dužnosnici oživjeli sjećanja na tu veličanstvenu, munjevitvu akciju Hrvatske vojske i policije kojom je, istaknuto je, pokazana odlučnost i sposobnost hrvatske države da uspostavi državno-pravni poredak na cijelom svom teritoriju.

“Bila je to velika, sjajno izvedena povjesna operacija kojom je Zapadna

Slavonija oslobođena i integrirana u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske. Tom akcijom Hrvatska je dokazala da ima oružanu silu koja je sposobna osloboditi okupirane dijelove hrvatske države”, kazao je premijer Sanader. Istaknuo je i da su hrvatski branitelji pokazali osobine najboljih ratnika - vjernost, požrtvovnost, domoljublje, hrabrost i čestitost, te da je trajna obveza hrvatske države i društva skrbiti o obiteljima poginulih i nestalih hrvatskih branitelja kao i o invalidima Domovinskog rata. Dosljedno poštivanje prava hrvatskih branitelja mjera je našeg samopoštovanja, istaknuo je premijer Sanader i dodao kako istina o Domovinskom ratu ostaje trajno ugrađena u hrvatsku povijest i neće je pisati nitko drugi osim nas samih. Ustvrdio je i kako je Hrvatska na pragu ulaska u članstvo u EU i NATO te napomenuo kako danas pred hrvatskim Oružanim snagama stoe novi izazovi. Rekao je kako se obrambeni sustav Hrvatske nalazi u procesu tranzicije od sustava nastalog tijekom Domovinskog rata prema modernom obrambenom sustavu u skladu s NATO-om, te dodao kako ne dvoji o tome da će Hrvatska vojska i u toj preobrazbi odigrati važnu ulogu u našim težnjama prema stabilnom, sigurnom i naprednom svijetu.

“Vojno-redarstvenom akcijom Bljesak započeo je proces povratka hrvatskog suvereniteta na njezine međunarodno priznate granice”, istaknuo je predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks i dodao kako je akcijom

■ *Predsjednik Stjepan Mesić u pregledu svečanog stroja*

Bljesak pokazana snaga, sposobnost i profesionalnost Hrvatske vojske, kao i hrabrost i odlučnost hrvatskog vojnika i policije. Istaknuo je kako je vojno-redarstvena akcija Bljesak jedna od najblistavijih operacija Domovinskog rata, te da je izvedena izvrsno i profesionalno, prema svim pravilima vojne doktrine i struke i, što je najvažnije, čista kao suza. Predsjednik Sabora pozvao je i na trajno čuvanje uspomene i istine o Domovinskom ratu, na potrebu isticanja njegove vrijednosti i, ponajprije, na njegov obrambeno-oslobodilački karakter. Govoreći o vojnom značenju akcije Bljesak, predsjednik Mesić je kazao kako je riječ o "izvrsno pripremljenoj i pravodobnoj vojno-redarstvenoj operaciji koja je provedena po svim pravilima ratovanja, poš-

tujući međunarodne konvencije", i dodao kako treba dati priznanje svima koji su je planirali i koji su u njoj sudjelovali.

"U kombinaciji izvrsne uvježbanosti, znalačkih borbenih sposobnosti, postizanja strateškog iznenađenja, hrvatske snage su u najkraćem mo-

■ *U spomen na sve poginule branitelje najviša državna i vojna izaslanstva položila su vijence i zapalila svijeće podno središnjeg križa u Spomen-parku u Okučanima*

ni poredak na cijelokupnom teritoriju. Predsjednik Mesić je istaknuo značenje pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji i NATO savezu. Kad je o članstvu u EU-u riječ, napomenuo je kako to članstvo nije cilj samo po sebi, već da je sredstvo za postizanje veće sigurnosti, stabilnosti i

razvoja. Istaknuo je i važnost reformi koje se provode u hrvatskim Oružanim snagama, te ocijenio kako Hrvatska treba postati članicom NATO saveza zbog vojne sigurnosti u budućnosti te političkih i gospodarskih prednosti koje nosi to članstvo.

Nakon pri-

godnih govora državni i drugi dužnosnici nazočili su i svečanosti otvaranja sportskih igara hrvatskih branitelja. Igre je otvorio predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks, a

u njima je sudjelovalo gotovo 250 sportaša, hrvatskih branitelja s područja Brodsko-posavske županije. U sklopu obilježavanja dvanaeste obljetnice vojno-redarstvene akcije Bljesak služena je i misa zadušnica za sve poginule hrvatske branitelje i civilne žrtve u Domovinskom ratu koju je u crkvi sv. Vida u Okučanima predvodio generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić.

Proslava u Okučanima završila je već tradicionalnom podjelom vojničkog graha koji su i ovaj put premili i podijelili vrijedni logističari požeškog Središta za obuku i doktrinu logistike. ■

■ *Akcijom Bljesak pokazana je snaga, sposobnost i profesionalnost Hrvatske vojske, kao i hrabrost i odlučnost hrvatskog vojnika i policije, isticali su svi visoki govornici u prigodnim obraćanjima*

gućem vremenu postigle zadani cilj", kazao je Predsjednik i dodao kako je uspjeh u pripremi i izvođenju Bljeska bio rezultat odlučnosti Republike Hrvatske da uspostavi državno-prav-

■ *U popodnevним satima održane su sportske igre hrvatskih branitelja u kojima je sudjelovalo oko 250 sportaša*

U Šibeniku održano Međunarodno stručno savjetovanje o humanitarnom razminiranju

Višestruke prednosti strojnog razminiranja

Razminiranje strojevima je učinkovitije, brže i sigurno, kako za one koji provode razminiranje tako i za korisnike razminiranih područja. Uz to, strojno razminiranje je i jeftinije, jer se zbog bitno veće produktivnosti u odnosu na ručno pretraživanje sumnjivog terena smanjuje cijena po jedinici površine obrađenog tla, zajedničko je mišljenje sudionika skupa. Sve veći broj sudionika na savjetovanju nedvojbeno potvrđuju da međunarodna zajednica visoko ocjenjuje angažman Republike Hrvatske i HCR-a u ukupnom doprinosu humanitarnom razminiranju na međunarodnoj razini

—Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT—

Uporaba strojeva u procesima humanitarnog razminiranja bila je tema četvrtog međunarodnog stručnog savjetovanja „Humanitarno razminiranje 2007“ koje

■ Na savjetovanju je bilo više od 170 sudionika iz 35 zemalja svijeta

je od 24. do 27. travnja održano u šibenskom hotelsko-turističkom naselju Solaris. Savjetovanje je organizirao Hrvatski centar za razminiranje i HCR-Centar za testiranje, razvoj i obuku d.o.o., a na njemu je sudjelovalo više od 170 sudionika iz 35 zemalja svijeta, redom međunarodno priznatih stručnjaka koji se bave problematikom razminiranja, proizvođači opreme i strojeva, predstavnici tvrtki za razminiranje i nekoliko međunarodnih organizacija koje se bave protuminskim djelovanjem. Sudionike skupa pozdravili su Željko Šimunac, zamjenik župana Šibensko-kninske županije, Oto Jungwirth, ravnatelj Hrvatskog centra za razminiranje i Đuro Brodarac, predsjednik Savjeta Hrvatskog centra za razminiranje i savjetnik predsjednika vlade za razminiranje. Savjetovanje je otvorio izaslanik predsjednika Stjepana Mesića general bojnik Krešimir Kašpar koji je istaknuo kako je jedan od ciljeva koji je Republika Hrvatska sebi postavila razminiranje, i to do kraja i što brže. Prenio je snažnu i bezrezervnu potporu predsjednika Mesića svim aktivnostima i projektima koji pridonose i koji će u budućnosti pridonositi da Hrvatska bude što brže i sigurno, za one koji rade na razminira-

nju, očišćena od mina. Zahvalio je i svim donatorima, a posebno onima iz inozemstva koji osiguravaju dodatna sredstva za razminiranje.

Hrvatski i svjetski autoriteti koji se bave razminiranjem na brojnim predavanjima i prezetacijama razmijenili su svoja znanja i iskustva u strojnom razminiranju i projekti ma na kojima rade, a kojima je cilj povećanje učinkovitosti, ekonomičnosti, sigurnosti i kvalitete razminiranja. Problem mina je kako sigurnosni tako i gospodarski i ekološki, pa je sigurno i učinkovito otkrivanje mina od velike važnosti za svaku minama zagadenu zemlju.

Svi su se složili kako je razminiranje strojevima učinkovitije, brže i sigurno, kako za one koji provode razminiranje, tako i za korisnike razminiranih područja. Uz to, strojno razminiranje je i jeftinije, jer se zbog bitno veće produktivnosti u odnosu na ručno pretraživanje sumnji-

■ Na poligonu Gaj kod Skradina prikazan je rad 11 strojeva za razminiranje, a sudionici savjetovanja odmah su mogli provjeriti i njihovu učinkovitost.

vog terena smanjuje cijena po jedinici površine obrađenog tla.

U Hrvatskoj se prema riječima ravnatelja HCR-a Ota Jungwirtha rabe 54 stroja za razminiranje i to šest teških, 12 srednjih, 23 laka i 13 bagera od kojih 11 kao radni alat rabe mlatilicu, a dva cirkularni rezač. Ukupna vrijednost strojeva je 23 milijuna eura. Svake godine provodi se njihovo testiranje, a HCR im na temelju testiranja daje ocjenu upotrijebljivosti. Ravnatelj HCR-a je iznio i primjer kako se prošle godine na šest projekata u Hrvatskoj, u kojima su postojali uvjeti za uporabu strojeva, i u kojima se strojnim razminiranjem tretiralo pet milijuna četvornih metara, potrošilo dva i pol milijuna eura manje nego što bi se potrošilo da je primjenjena metoda ručnog razminiranja. Jungwirth je istaknuo i kako je velik broj strojeva u vlasništvu kompanija koje se bave razminiranjem potvrda njihove ekonomičnosti i učinkovitosti, te da se strojevi za razminiranje u Hrvatskoj redovito rabe u uvjetima koji to dopuštaju. Inače, jedan stroj za razminiranje i tri

pirotehničara koja su potrebna za njegov rad, ukoliko dnevno rade pet sati, zamjenjuju rad 62 pirotehničara koja rade ručno.

Naravno, strojevi se mogu rabiti u točno propisanim uvjetima i ne na svakom terenu, tako da ipak sve metode, i ručne i strojne imaju svoje mjesto i ulogu u razminiranju. Jungwirth je istaknuo i kako je zadovoljan kvalitetom razminiranja u Hrvatskoj i profesionalnošću izvođača radova, ali i napomenuo kako se, ukoliko bi se finansijska ulaganja u razminiranje povećala, kapacitetima mogli znatno više koristiti.

Praktične demonstracije

Drugog dana savjetovanja na poligonu Gaj kod Skradina izveden je prikaz rada 11 strojeva za razminiranje. To je bila jedinstvena prigoda da sudionici na jednom mjestu vide tako velik broj strojeva, usporedi njihove karakteristike i odmah nakon demonstracija provjere njihovu učinkovitost. Predstavilo se devet izlagača strojeva i metaldetektora iz Švicarske, Slovačke, Švedske, Danske, Slovenije, Njemačke, Japana i Hrvatske, a prikazan je rad strojeva za razminiranje MV-4, MV-10, Božena 4, Božena-5, RMK-02, Mini Mine Wolf, Mine Wolf, Minewolf Bagger, Samson 300, Scanjack 3500, Hydema 2500/770.

U organizaciji ovogodišnjeg savjetovanja, prema riječima ravnatelja HCR-a,

veliku su aktivnost pokazale i dvije UN-ove organizacije, a CROMAC je pozvan i da postane pridruženim članom ITEP-a-Svjetske organizacije koja se bavi testiranjem i evaluacijom opreme i strojeva kojima se koriste u humanitarnom razminiranju, čiji se standardi poštuju u cijelom svijetu. Sve to, kao i iz godine u godinu sve veći broj sudionika i zemalja koje sudjeluju na savjetovanju, nedvojbeno potvrđuju da međunarodna zajednica visoko ocjenjuje angažman Republike Hrvatske i Hrvatskog centra za razminiranje u ukupnom doprinosu humanitarnom razminiranju na međunarodnoj razini. ■

“Članstvo RH u NATO-u” za sindikaliste

U Centru za stručno ospozobljavanje i usavršavanje službenika u Zagrebu je 26. travnja održan Seminar o članstvu RH u NATO-u.

snimila Mirela DASOVIĆ

Na seminaru su bili članovi Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika RH koji bi, po riječima njihovog predsjednika Ivice

Ihasa, trebali prednjačiti u spoznaji što je to NATO i što bi eventualno članstvo u njemu značilo za Hrvatsku. Uz Sindikat, suorganizatori seminara su bili MVPEI, MORH i Središnji državni ured za upravu.

U svrhu boljeg upoznavanja sindikalista te zbog boljeg razumijevanja strateškog opredjeljenja RH za ulazak u eu-roatlantske integra-

cije, na seminar su pozvana dvojica eminentnih predavača. Povijest, opće i političke odrednice Sjeverno-atlantskog saveza objasnio je veleposlanik RH pri NATO-u Davor Božinović, dok se vojne komponente držao kapetan bojnog broda Robert Hranj, načelnik Službe za NATO i PzM u MORH-u.

Seminar je, naravno, bio "dvosmjernog" karaktera, prisutni su postavljali velik broj raznih pitanja, a ni jedna tema nije bila "tabu". Štoviše, pitanja i odgovori u ovoj su prilici imali bitniju ulogu nego prezentacije dvojice govornika.

Što se tiče interesa RH za članstvo u NATO-u, veleposlanik Božinović je zaključio: "Kroz NATO Hrvatska dugoročno rješava pitanje nacionalne sigurnosti, a to će nam biti jeftinije."

D. VLAHOVIĆ

U sklopu županijskih dana u Gradskoj loži predstavljena knjiga Ivice Đovanija Matešića - Jeremije

Grobovi obrasli travom

U zadarskoj Gradskoj loži predstavljena je knjiga Ivice Đovanija Matešića - Jeremije "Naresla je trava".

Šesta knjiga poznatog zadarskog kolumnista, hrvatskog vojnog izaslanika u Italiji, poznatijeg pod nadimkom Jeremija, zborka je njegovih kolumni ratne i poslijeratne tematike. Na predstavljanju su bili župan Ivo Grbić, dožupani Stipe Zrilić i Danijel Kotlar, pročelnica za kulturu Branka Radman, gradska vijećnica Renata Peroš, sveučilišni profesor Josip Vidaković, a o knjizi i autoru govorili su kritičar mr. Goran Bujić, pisac Tomislav Marijan Bilosnić, docent na zadarskom Sveučilištu dr. Robert Bacalja te član MO Arbanasi Serđo Dokoza. Riječi govornika, kao i cijelo ozračje na predstavljanju bili su prožeti emocijama, sjećanjima na rat, na one kojih više nema, razumijevanjem za tužne sudbine onih što još duboko osjećaju posljedice rata - ratni invalidi, obitelji poginulih, oboljeli od PTSP-a...

Neki se pitaju čemu knjiga o ratu 12 godina nakon njegova završetka, no Jeremija kaže da je njemu pisano praznjeno, a i želi pokazati stvarnu sliku Hrvatske u poraću. Goran Bujić govorio je o kolumni kao formi, kao svojevrsnom izazovu za pisca. „Kod Jeremije je kolumna ne samo izazov, već i najbolji način da se izrazi. Njegove kratke, isprekidane rečenice odaju dojam ratnog izvještavanja s bojišnice, kao da što prije želi čitatelju

nešto važno reći. Reći mu što je s Gardom nakon što je rat završio“, rekao je Bujić dodajući kako je velik broj novinara, kulturnjaka i kritičara pratilo i dobro ocjenjivao Jeremijin rad. Robert Bacalja istaknuo je Jeremijinu vjeru i domoljublje: „Vrlo su zanimljivi njegovi putopisni dijelovi. On o Hrvatima u Italiji bilježi ono što njegovo domoljubno oko vidi. Onako razigran i komunikativan, kao pravo zadarsko dite, promiče svoju Hrvatsku u inozemstvu“. Dožupan Kotlar, Jeremijin ratni kolega, vrlo je emotivno govorio i istaknuo Jeremijinu vjeru i brigu za malog čovjeka. Dožupan u cijeloj knjizi vidi i dozu optimizma, pa i sam vjeruje u bolje sutra.

K. BAŽDARIĆ

Konsenzus kao temelj donošenja odluka

U svim tijelima Sjevernoatlantskog saveza postoji ključno pravilo da se odluke o svim pitanjima donose konsenzusom. Odluke Saveza, kao zbroj svih pojedinačnih odluka, predstavljaju zajedničku volju suverenih država. Upravo to načelo daje Savezu snagu i vjerodostojnost

Dražen JONJIĆ

Bez obzira na to što površni poznavatelji znaju reći kako je NATO zapravo skup država kojima se može diktirati način poнаšanja, upravo je riječ konsenzus u svom punom značenju temelj djelovanja Saveza. Takav način ponекад usporava donošenje odluka koje se moraju donijeti u vrlo kratkom vremenu, no od njega se ne odustaje. Kako bi se izbjeglo razilaženje u stavovima upućuju se zemlje saveznice na intenzivne konzultacije, kako bi približile eventualna različita stajališta. Na taj način olakšava se taj složeni proces, ali i pridonosi glavnom cilju koji mora biti u skladu s nacionalnim interesima.

Glavne institucije

Sjevernoatlantsko vijeće, Odbor za obrambeno planiranje i Skupina za nuklearno planiranje su tri glavne institucije za razvoj politike i donošenje ključnih uloga unutar Saveza. Odluke svakog od tih tijela imaju istu važnost i predstavljaju dogovorenou politiku svih zemalja članica. Tim glavnim tijelima podređeni su specijalizirani odbori. Pošto se sastoje od predstavnika zemalja članica, osiguravaju temeljni mehanizam koji omogućava kako konzultacije tako i donošenje odluka, uz ravnopravnu zastupljenost na svakoj razini odlučivanja.

Jedna od, moglo bi se reći, ključnih institucija je Sjevernoatlantsko vijeće (NAC). To je jedino tijelo unutar NATO-a čije ovlasti potječu izravno iz Sjevernoatlantskog sporazuma. Ima djelotvorne političke ovlasti i prava donošenja odluka, a sastoji se od stalnih predstavnika svih zemalja članica. Vijeće u svojem radu osigurava jedinstveni okvir - mjesto za raspravu, ali i rješavanja pitanja sigurnosti. Sjednice Vijeća vodi glavni tajnik NATO-a.

Pitanja o kojima na svojim sjednicama na različitim razinama raspravlja Sjevernoatlantsko vijeće pokrivaju sva područja djelovanja NATO-a. Stalni predstavnici zemalja članica, prema naputcima svojih vlada, iznose nacionalne stavove i odluke, sudjelujući, opet prema interesima svojih vlada, u procesu postizanja konsenzusa. Treba istaknuti kako se sve odluke Sjevernoatlantskog vijeća donose jednoglasno.

Vojni odbor (MC) je vrhovno vojno tijelo u NATO-u i glavni vojni savjetnik Sjevernoatlantskog vijeća (NAC). Uobičajeno je da se predstavnici nacionalnih obrana susreću tjedno. Vojno vijeće čine načelnici glavnih stožera oružanih snaga zemalja članica, kao i nacionalni vojni predstavnici država članica NATO-a. Oni su nacionalni predstavnici koji pokušavaju pronaći konsenzus štiteći nacionalne interese

Ne postoji mogućnost preglasavanja. Načelo zadržavanja potpune suverenosti i odgovornosti u donošenju odluka u nacionalnom interesu neupitno je pravilo.

Premda se u javnosti često zaključuje kako je glavni tajnik netko tko može autonomno djelovati, upravo zbog navedenih načela njega mogu zemlje članice ovlastiti da zastupa zajednički dogovorenou politiku.

Glavni tajnik nije ovlašten odrediti politiku NATO-a ili provoditi političke smjernice ukoliko za to nije dobio pristanak svih zemalja članica NATO-a, a ne može donijeti ni

jednu odluku koja bi mogla imati utjecaja na oružane snage bilo koje članice. Najviši je dužnosnik u Savezu. U skladu s demokratskim načelima na tom se mjestu u pravilu nalazi visoki civilni političar, po neispisanim pravilu nekadašnji ministar vanjskih poslova ili ministar obrane. Stvar tradicije je i da se na mjestu glavnog tajnika uvijek nalazi Europski ljanin. On predsjedava Sjevernoatlantskim vijećem, predstavlja Savez u odnosima s drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Vojni odbor (MC) je vrhovno vojno tijelo u NATO-u i glavni vojni savjetnik Sjevernoatlantskog vijeća (NAC). Uobičajeno je da se predstavnici nacionalnih obrana susreću tjedno. Vojno vijeće čine načelnici glavnih stožera oružanih snaga zemalja članica, kao i nacionalni vojni predstavnici država članica NATO-a. Vojni predstavnici u vojnim odborima rade dnevno u ime svojih načelnika stožera oružanih snaga (obrane). Oni su nacionalni predstavnici koji pokušavaju pronaći konsenzus štiteći nacionalne interese.

Predsjedavajućega Vojnog odbora (CMC) podupire Međunarodni vojni stožer, ali ni on nema ovlast donošenja odluka. To tijelo daje stručne vojne savjete najvišem civilnom tijelu i usmjerava vrhovne zapovjednike združenih savezničkih snaga NATO-a.

Po nepisanoj tradiciji predsjednik vojnog vijeća je general ili admirал iz europske zemalje članice. Sustav donošenja odluka u NATO-u je složen, no ni jednog trenutka njime se ne dovodi neka od zemalja članica u podređeni položaj. To su temelji Saveza, temelji suradnje različitih zemalja usmjerenih zajedničkim vrijednostima. ■

Metodsko-pokazna vježba požeškog Središta za obuku i doktrinu logistike

Logistička potpora u terenskim uvjetima

Riječ je o prvoj vježbi koja je organizirana kako bi se pokazala struktura, sastav i organizacija rada logističke postaje u terenskim uvjetima. Osiguravanje logističke potpore u terenskim uvjetima posebno je zahtjevno. Obavlja se po strogo definiranim pravilima i u skladu s propisanim standardima, a zahtijeva velik angažman i logističara i tehnike...

—Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT—

Požeško Središte za obuku i doktrinu logistike prove-lo je 26. travnja metodsko-pokaznu vježbu "Rad logističke postaje u terenskim uvjetima". Riječ je o pr-

voj vježbi koja je organizirana kako bi se pokazala struktura, sastav i organizacija rada logističke postaje u terenskim uvjetima. Uz djelatnike požeškog Središta u vježbi je sudjelovalo i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. Vježba se pod vodstvom bojnika Ivice Pejakovića provodila na vojnom poligonu Glavica i poligonu Radovanci, gdje je bilo u tijeku taborovanje djelatnika i ročnih vojnika svih specijalnosti požeškog Središta.

U uvodnoj prezentaciji bojnik Pejaković je istaknuo kako je zadaća logističke postaje osigurati neprekidnu i sigurnu logističku potporu postrojbama na terenu.

■ *Transport logističkog paketa u terenskim uvjetima*

Naime, osiguranje kvalitetne i pravodobne logističke potpore postrojbama na terenu, kako u zemlji tako i u međunarodnim operacijama, od iznimnog je značenja za njihovo nesmetano funkcioniranje. A treba im osigurati baš sve - od hrane, obuće, odjeće, goriva, UBS-a, naoružanja, građevinskog materijala, sanitetske zaštite... Osiguranje logističke potpore u terenskim uvjetima posebno je zahtjevno. Obavlja se po strogo definiranim pravilima i u skladu s propisanim standardima, a zahvaljujući veliki angažman i logističara i tehnike.

Logistička postaja na terenu ustrojava se kao NOS logističkih postrojbi. U radu se prvenstveno oslanja na vlastite snage i kapacitete, a njezina struktura i sastav ovisi o zadaći koju postrojba na terenu obavlja.

Vježba je započela na poligonu Glavica prikazom radnji i postupaka u prijemu i transportu logističkog paketa helikopterom. Istaknuto je kako logistički paket koji sadrži sve što je vojniku potrebno za 24 sata mora biti propisno pakiran i obilježen. Posada helikoptera je pojasnila na što se sve mora obratiti pozornost pri ukrcaju, a kasnije i iskrcaju paketa iz helikoptera, što su i praktično demonstrirali na poligonu Radovanci, gdje je prikazan rad i organizacija svih sekacija logističke postaje u terenskim uvjetima. U gotovo dvosatnom prikazu sudionici vježbe su detaljno predstavili svaku sastavnicu logističke postaje, način rada u svakoj sekcijskoj te posebno mjeru sigurnosti koje se provode ovisno o klasi materijala u pojedinoj sekcijskoj. Sastav i struktura logističke postaje pokazana je na petnaest radnih točaka.

Bila je to jedinstvena prilika da se na jednom mjestu dobjije uvid u rad svih logističkih specijalnosti i da se vidi ka-

■ Održavanje i dekonzervacija pješačkog naoružanja

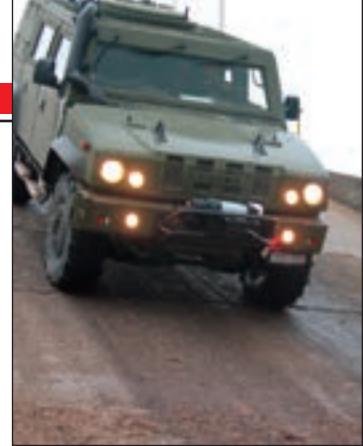
ko se primjerice u terenskim uvjetima transportira i skladišti UBS, čuvaju namirnice i priprema hrana u poljskoj kuhinji, dijele obroci, kako se čuva i provodi opskrba gorivom, popravlja i održava pješačko naoružanje, skladišti vojna odjeća i obuća... Najzanimljiviji je bio rad sanitetskog tima koji je prezentirao pripremu teškog ranjenika za transport helikopterom. Voditelj vježbe bojnik Ivica Pejaković i zamjenik zapovjednika Središta za obuku i doktrinu logistike brigadir Ivan Valentić nakon provedene raščlambe vježbu su ocijenili uspješnom. Najavljen je i da će se godišnje provoditi dvije takve vježbe s ciljem obuke djelatnika Središta i standardiziranja organizacijske sheme u radnjama i postupcima pri opskrbi snaga na terenu. ■

■ Najzanimljiviji je bio rad sanitetskog tima koji je prezentirao pripremu teškog ranjenika za transport helikopterom

Hrvatski vozači IVECO i Toyota Land Cruiser vozila na obuci u Italiji i Austriji

Obuka korisnika - nužna aktivnost uz proces modernizacije

Uprava za materijalne resurse je uz opremanje OSRH novim vozilima započela i s organizacijom obuke za vozače i djelatnike za održavanje kod ugovorenih dobavljača. Obuka je provedena tijekom veljače, ožujka i travnja u tvornici IVECO S.p.A. Defence Vehicles Division u Bolzanu, Italija i u tvrtki Ressening Fahrzeugbau Armouring Technology u Villachu, Austrija. Cilj obuke je teorijski i praktično buduće vozače detaljno upoznati s vozilima i njihovim mogućnostima. Plan i program obuke je načinjen tako da se polaznici obuče i za preuzimanje uloge obučavanja i prenošenja stečenih znanja na druge pripadnike OSRH.

Napisao i snimio Mijo KNEZOVIĆ

Pripadnici OSRH u tvornici IVECO u Bolzanu

Odlukom o sudjelovanju u budućim združenim međunarodnim operacijama jasno je određena budućnost OSRH, no nove mисije i zadaće zahtijevaju nove vojne sposobnosti.

Razvoj sposobnosti će uvjetovati kao prioritetu zadaću opremanje Oružanih snaga modernim vozilima za obavljanje rutinskih zadaća i obuke, ali i za provedbu najzahtjev-

niju i najrizičnijih borbenih zadaća. U skladu s navedenim, MO i OSRH su potkraj 2006. nabavili vozila koja će udovoljavati potrebama hrvatskih vojnika u sadašnjim i budućim operacijama i pratiti trendove razvoja vozila i opremanja drugih članica NATO-a, budući da je interoperabilnost ključni čimbenik za uspješno i ravnopravno sudjelovanje u budućim združenim međunarodnim operacijama.

Ovisno o vrsti zadaća dio postrojbi OSRH je opremljen vozilom vojne izvedbe IVECO M65E19WM 4x4 LMV (Light Multirole Vehicle) europskog proizvođača IVECO Defence Vehicle Division iz Bolzana u Italiji. U navedeno vozilo su integrirane nove tehnologije, predviđanja potreba budućih operacija, lekcije naučene u posljednjim operacijama i različitim geografskim položajima oružanih snaga raznih država, stoga udovoljava svim zahtjevima NATO-a. To dokazuju već zaključeni ugovori o nabavi 3313 vozila Velike Britanije, Norveške, Belgije i Italije i interes za kupnju drugih članica NATO-a. Ve-

lika Britanija planira ovim vozilom (Panther) zamijeniti vozila u rasponu od Land Rovera, Saxona, FV432 i CVR (T) dok je norveška vojska, nakon iskustva u posljednjim operacijama u Afganistanu i provedenih ispitivanja odlučila nabaviti ta vozila kao zamjenu za oklopljene Mercedes Benz G modele. U svakoj zemlji odabran je partner za razvoj specifične inačice vozila koja točno odgovara potrebama pojedine vojske, pa je tako riješeno i pitanje offset programa: primjerice u Britaniji za lokalnog nositelja je odabran BAE Systems Land Systems, u Njemačkoj Rheinmetall Landsysteme GmbH (Caracal), u Norveškoj logično Kongsberg.

■ Upoznavanje s vozilima i njihovim mogućnostima

Upoznavanje sa sredstvima i njihovim mogućnostima

Osim suvremene tehnike, funkcionalne infrastrukture i stabilnog finansiranja, za uspjeh operacija Oružanih snaga ključni čimbenik i dalje ostaje čovjek koji mora imati odgovarajuća znanja, vještine, sposobnosti i motivaciju te opremu. Svjesna uloge budućih korisnika, ali i toga da izlaz nije u odgovoru na nastale probleme već u izbjegavanju

i smanjivanju mogućih problema, Uprava za materijalne resurse je uz opremanje OSRH novim vozilima započela i s organizacijom obuke za vozače i djelatnike zadužene za održavanje kod ugovorenih dobavljača. Cilj obuke je teorijski i praktično buduće vozače detaljno upoznati s vozilima i njihovim mogućnostima, sa značajkama protubalističke i protuminske zaštite i njezinim utjecajem na vozne sposobnosti vozila, mjera-

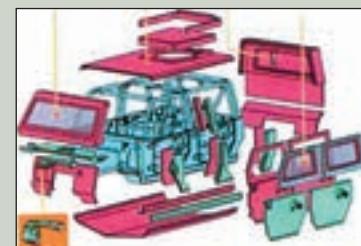
Vozilo IVECO LMV je vojno namjensko vozilo čvrste konstrukcije i velike pokretljivosti, projektirano kako bi odgovaralo svim zahtjevima koji prate vojna djelovanja. Konstruirano je sa značajkama niske siluete koja osim zaštitne funkcije omogućava lak prijevoz zrakoplovom C130 bez prethodnih modifikacija na vozilu, te brodom i željeznicom. Moguće ga je prevoziti i helikopterom i ispušтati padobranom. Uporabom raznih materijala i konstrukcijskih rješenja postignuta je niska mogućnost otkrivanja potencijalnih neprijateljskih senzora kao što su optički, termalni i radarski uređaji, a kompatibilno je s uređajima za noćno promatranje, što omogućava vožnju noću bez svjetala i uporabu pomagala za noćno promatranje, te uporabu vozila u specijalnim operacijama. Vozilo je opremljeno centralnim sustavom za napuhavanje guma i prilagođeno za rad u klimatskim uvjetima od -32°C do +49°C. Korisna nosivost mu omogućava smještaj dodatnog tereta i opreme, a konstrukcijom i sustavom kočenja prilagođen je za vuču oruđa i priključnih sredstava.

Zbog modularne konstrukcije vozilo je višenamjensko, odnosno može se rabiti za različite misije, uključujući izviđanje, zapovijedanje, logistiku, patroliranje, vezu, sanitet ili topništvo, a s ugradnjom raznog naoružanja može biti konfigurirano u brojnim drugim inačicama.

Vozilo osigurava zaštitu od različitih oblika opasnosti za posadu. Može biti opremljeno sustavom NBK zaštite, a pruža maksimalnu razinu protubalis-

tičke i protuminske zaštite za posadu zahvaljujući

ugradjenom paketu protubalističke i protuminske zaštite koja uključuju najnovija dostignuća u zaštiti. Kotači su udaljeni od kabine pa će u slučaju eksplozije doći do uništavanja prednjeg dijela vozila, ali će se umanjiti utjecaj minske eksplozije na kabini, a slično je i sa stražnjim dijelom vozila. Veliki klirens, smještaj spremnika za gorivo u stražnji dio vozila, izbjegavanje postavljanja teških komponenti ispod kabine jer bi mogle ugroziti posadu u slučaju eksplozije, dno kabine u V-obliku

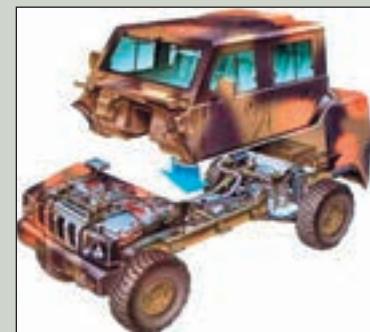
ku i brojni drugi detalji inkorporirani pri dizajnu kabine osiguravaju maksimalnu protuminsku i protubalističku zaštitu.

Takoder, prilikom dizajniranja unutrašnjosti kabine sve je bilo podređeno zaštiti posade. Vozilo je opremljeno antiminskim sjedalima koja su ovješena i nisu izravno učvršćena na pod vozila kako bi se izbjeglo izravno preuzimanje udara na posadu, a dodatna sigurnost su pojasevi s kopčanjem u pet točaka i lateralni oslonci za glavu koji smanjuju oscilaciju glave. Kabina je iznutra ojačana cijevnim potpornjima što dodatno ojačava kabini i osigurava posadu u slučaju prevrtanja.

Za potrebe dijela postrojbi OSRH u Afganistanu nabavljena su i terenska vozila komercijalne izvedbe s protuminskom i protubalističkom zaštitom. Riječ je o marki vozila Toyote Land Cruiser 105 GX čija je izvedba prilagođena uporabi u područjima kao što su Afganistan, čije tehničke značajke dopuštaju nadogradnju zaštite uz osiguranje visoke prohodnosti.

IVECO LMV

Broj osoba za prijevoz: 5
Ukupna nosivost: 7 000 kg
Snaga motora: 140 kW (190 KS)
Meduosovinski razmak: 3 230 mm
Radijus okretaja: 14 300 mm
Prilazni kut: 58 °
Odlazni kut: 45 °
Bočni nagib: 40 %
Uspon: 60 %
Klirens: 473 mm
Vodena prepreka bez pripreme: 850 m
Vodena prepreka s pripremom: 1,5 m
Doseg uporabe: cca 500 km
Brzina: ograničena na 115 km/h
Prijenos: ZF automatski 6+1
Odnos snage i težine: 20 kW/t
Max vuča: 4,2 t

■ Plan i program obuke je načinjen tako da se polaznici obuče i za preuzimanje uloge obučavanja i prenošenja stečenih znanja na druge pripadnike OSRH

ma kojih se treba pridržavati pri uporabi vozila, načinom izbjegavanja mogućih nesreća i postupcima u slučaju nesreća te podizanjem razine tehničke kompetentnosti mehaničara i električara. Plan i program obuke je načinjen tako da se polaznici obuče i za preuzimanje uloge obučavanja i prenošenja stečenih znanja na druge pripadnike OSRH. S obzirom na utjecaj sustava održavanja na funkciranje oružanih snaga i nužnost razvoja sposobnosti održivosti i sposobnosti izvođenja dugotrajnih operacija, posebna pozornost posvećena je obuci za održavanje vozila. Djelatnici su imali priliku primijeniti stečena teorijska znanje u praktičnom radu na vozilu i upoznati se s nabavljenim alatom, specijalnim alatom, a posebice je bilo važno upoznavanje s ugrađenim suvremenom tehničkim sklopovima i dijagnostičkom opremom. Sudionicima obuke omogućen je obilazak proizvodnog procesa kako bi se u potpunosti upoznali s vozilom.

Motivacija za sudjelovanje u obuci i preuzimanje novih znanja kod sudionika je bila snažna od prvog do posljednjeg dana, pa je uz prethodna znanja, vještine i iskustvo rezultirala izvrsnim učinkom. Jedan od pokazatelja koji to zorno ilustrira je uspješno otkrivanje kvarova pri simulaciji otkazivanja različitih sustava vozila u dvostruko kraćem roku od zadanog, što po izjavama instruktora predstavnici drugih kupaca nisu uspjeli ni u zadanom roku. Na kraju obuke polaznicima su uručeni certifikati o uspješno završenoj obuci.

Nakon završene obuke u Villachu

OBUKA

Potreban sustav učinkovite i funkcionalane obuke

Obuka ne smije biti djelatnost koja će se provoditi samo pri ulasku vozila u sustav OSRH ili povremena žurna djelatnost po potrebi, već treba težiti stvaranju sustava obuke koji će biti djelotvoran, funkcionalan i odgovarati postojećim i budućim izazovima, misijama i zadaćama OSRH.

Uz nabavu novih vozila nužno je opremati i središta za obuku nabavljenim vozilima i suvremenim didaktičkim sredstvima, osposobljavati instruktore, uspostaviti kvalitetan izvještajni rad, odnosno sustav prikupljanja podataka od korisnika i proizvođača te njihovu uporabu pri definiranju plana i programa obuke.

S obzirom na vrijednost nabavljenih vozila i troškove obuke ne može se pustiti da polaznici obuku doživljavaju kao usputnu djelatnost. Potrebno je stoga posebnu pozornost posvetiti selekciji budućih rukovatelja i davanju ovlasti (dozvola) za upravljanje vojnim vozilom, ali i instruktora jer bolja obuka vozača ovisi naravno i o instruktorma.

Poznato je kako je najveći broj prometnih nesreća i kvarova na vozilu posljedica pogreške vozača, što je moguće otkloniti jedino odgovarajućom obukom. Obuku vozača je potrebno provoditi u terenskim i vremenskim uvjetima nalik onima koji se očekuju u operacijama, kako bi se djelatnici upoznali s korištenjem vozila u realnim situacijama, pa je nužna izrada odgovarajućeg poligona terenske vožnje, u što bi se moglo uključiti i druge organizacije koje imaju potrebu za takvom obukom (policija, vatrogastvo, Hrvatske šume...), ali omogućiti i njegovo uporabu u komercijalne svrhe.

Jedan od mogućih oblika stjecanje znanja o upravljanju vozilima u terenskim uvjetima je sudjelovanje djelatnika OSRH u domaćim i međunarodnim natjecanjima u terenskoj vožnji na kojima bi se stjecala znanja i iskustva te prenosila na ostale djelatnike OSRH.

Osim stalnog njihovog usavršavanja, potrebno je definiranje i traženje odgovornosti za neprimjerenu uporabu vozila, što će utjecati na smanjenje troškova (održavanje, gorivo, ...), duži vijek uporabe vozila, smanjenje potrebe za nabavu novih vozila i njihove dopreme u područje operacija, te osigurati pravodobnu provedbu zadaća, kako u misijama, tako i na području RH, tj. uspostaviti sustav koji se neće temeljiti na tvrdnji "ljudi su naše blago" već "stručni ljudi su naše blago". ■

Bilateralna vojna suradnja sa susjedima

Uprava J-6 GS-a OSRH među prvima se aktivno uključila u međunarodnu vojnu suradnju sa susjednim državama nastalima nakon raspada SFRJ i njihovim OS.

Tako je tijekom travnja realiziran bilateralni susret s predstavnicima Ministarstva obrane i Uprave J-6 Armije BiH, a potom bilateralni susret s predstavnicima Uprave J-6 GŠ Vojske Srbije.

Aktivnosti Uprave J-6 GS OSRH koje su predmet bilateralne suradnje ponajprije su usmjerene na uspostavu suradnje na područjima KIS-a i pomoći oružanim snagama BiH i Srbije u prihvaćanju standarda i normi NATO saveza i programa PzM-a u području vojnih komunikacija. Program planiranih aktivnosti ovih bilateralnih susreta proveden je u Upravi J-6 te u 40. br veze u Zagrebu. Gostujućim izaslanstvima predstavljen je ustroj OSRH i u skladu s njim podjela zadaća, odgovornosti i mjerodavnosti funkcionalnih cjelina KIS-a u

sklopu OSRH. Prezentirana im je svrha i organizacija međunarodne vojne vježbe Combined Endeavor 07, a upoznali su se i s načinom i organizacijom nacionalnog sustava veze u mirovnoj misiji ISAF uz prikaz naučenih lekcija iz funkcionalnog područja organizacije komunikacija.

U programu bilateralne vojne suradnje predstavnici Uprava J-6 Armije BiH i GŠ Vojske Srbije imali su priliku posjetiti hrvatski tim na pripremama za MVV Combined Endeavor 07, a upoznali su se sa sredstvima i sustavima veze koje će OSRH testirati na toj vježbi, kao i ostalim modernim komunikacijskim sredstvima koja se nalaze na uporabi u OSRH a nisu predviđena za program testiranja tijekom vježbe.

Jedan od rezultata tih bilateralnih susreta je i dogovor o daljnjoj suradnji a posebice pomoći Vojsci RS u pogledu njezinog mogućeg uključivanja u buduće MVV tipa Combined Endeavor. Dogovoren je i intenziviranje MVS na razini provedbenih postrojbi u idućem razdoblju.

Preuzimanjem uloge regionalnog lidera, RH takvim i sličnim aktivnostima učvršćuje prijateljske odnose sa susjednim državama i jača ugled svojih OS kako u najbližem susjedstvu, tako i u svijetu.

M. REČIĆ

Stavkom 6. članka 97. Zakona o službi u Oružanim snagama RH (NN 33/02, 58/02, 175/03 i 136/04) propisano je da se pravo na povećanu plaću za prekovremeni rad ne ostvaruje ako je moguće organizirati preraspodjelu radnog vremena. Ispravite me ako griješim, ali logično je da za službu dežurstva koja traje 24 h, preraspodjelom radnog vremena DVO treba dobiti dva radna dana slobodno (2x8 h prekovremeno), odnosno za službu dežurstva vi-kandom tri radna dana (3x8 h prekovremeno). Ako sam u pravu, komu se obratiti ukoliko se navedeno ne poštuje?

U skladu s odredbom 128. Službovnika Oružanih snaga broj: PA7-47/1-92 od 20. svibnja 1992. dežurstvo u pravilu traje 24 sata, pa se osoba koja je predala dužnost dežurnoga osloboda svih obveza u sljedećih 24 sata. Navedena odredba ne predviđa razliku dežurstva subotom i nedjeljom u odnosu na druge dane u tjednu, pa tako ne-ma ni razlike u broju slobodnih sati (dana). Dakle, ako je DVO imao dežurstvo tijekom subote ili nedjelje u trajanju od 24 sata oslobađa se svih obveza u sljedećih 24 sata.

Pripadnik sam SzOP-a Sinj s mjestom prebivališta u Šibeniku. Za odlazak na službu u dane vikenda kad nema-mo organiziran prijevoz prilažeći potvrdu o plaćenoj putnoj karti na relaciji Šibenik-Split 47,00 kn i relaciju Split-Sinj 20,00 kn, što je 67,00 kn ili 134,00 kn za povratak u Šibenik. Već nekoliko mjeseci zaredom meni i ostalim dje-latnicima iz Šibenika bez ikakvog obrazloženja uplaćuje se 109,00 kn. Zanima me zbog čega se uplaćuje taj iznos koji ne odgovara priloženim potvrdama o putnoj karti. Bit-no je napomenuti da navedenim linijama nismo u mogućnosti na vrijeme stići na službu dežurstva pa se koristimo osobnim vozilima i dodatno plaćamo troškove autoceste.

Kao što je vidljivo iz upita, riječ je o naknadi prijevoza na posao i s posla izvan redovnog radnog vremena što je regulirano člankom 3. Pravilnika o naknadama troškova u svezi s obavljanjem službe, selidbenih troškova i troškova zbog odvojenog života od obitelji (NN 141/04), kojim je uređeno da DVO-u pripada naknada troškova prijevoza na posao i s posla prema cijeni pojedinačne karte najjeftin-jeg javnog prijevoza.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da je djelatniku umanjena naknada troškova za 20%, odnosno za iznos popusta za povratnu kartu, što je u skladu s na-vedenim člankom Pravilnika, kao i našim objašnjenjima KLASA: 121-05/06-01/1, URBROJ: 512M4-0501-06-475 od 12. lipnja 2006., koje vam šaljemo u prilogu. S obzirom na to da je ovdje riječ o prijevozu u neradne dane, kad su otežani uvjeti prijevoza, radi pravilnog postu-panja zatražili smo dopisom KLASA: 121-05/07-01/01, URBROJ: 512M4-0501-07-303 od 17.travnja 2007. od Službe za prijam i potporu podatke o mogućem postojanju ugovora prijevoznika i cijeni karte na toj relaciji. Po prija-mu navedenih podataka obavijestit ćemo VP 3134 Sinj.

FINANSIJSKA I PERSONALNA SLUŽBA MORH-a

*Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnik@mohr.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852*

Testiranje novih vozila

VOJNICI 402. logističke bojne provode testiranja prototipova novih vozila koja bi trebala zamijeniti popularni Humvee. Riječ je o dva laka vozila opće namjene i dva vozila za logističku potporu. To su napredna vozila najnovije generacije, ali vjerojatno nijedno od njih neće doživjeti serijsku proizvodnju. To su koncepti kojima je cilj razviti i pokazati nove pristupe u konstruiranju i proizvodnji budućih vozila. Laka vozila razvile su tvrtke Lockheed Martin i International Military and Government, a logistička vozila (kamione) razvila je tvrtka Armor Holdings.

Vojnici koji su testirali prototipove vozila na poligonima u vojnoj bazi Fort Lewis dostavili su prva iskustva. Ona su posebno važna jer su vojnici koji testiraju vozila veterani s mnogo godina službe, mnogi su bili u Afganistanu i Iraku i znaju što vojnici traže od vozila budućnosti.

Vojnici koji su ih testirali hvale njima

hovu značajku da unatoč tome što su to relativno velika oklopljena vozila mase od 8 do 11 tona nisu problematična za upravljanje. Vozač imao osjećaj da vozi običan automobil, a ne višenamjensko vojno oklopno vozilo. Ovjes je vrlo napredan, pa se sva vozila po terenu kreću brzo i udobno za korisnike.

Ugrađena je i mogućnost prilagod-

be klirensa vozila kako bi se što bolje prilagodilo podlozi.

No, stigle su i kritike, pa tako vojnici navode kako zbog višeg težišta vozila imaju manju stabilnost na blatnoj podlozi, kritiziraju i hibridni pogon, ali ne kao koncept nego neke njegove dijelove, ponajprije mali kapacitet baterija.

M. PETROVIĆ

SVEGA nekoliko dana po dolasku na područje operacija, sredinom ožujka, francuski borbeni avioni Rafale F2 imali su svoje prvo pravo "vatreno" krštenje, odnosno s velikim uspjehom su borbeno djelovali po talibanskim položajima na istoku i jugu Afganistana. Rafalei iz sastava francuskog ratnog zrakoplovstva, smješteni su u Tadžikistanu, u zrakoplovnoj bazi u Dušanbeu koju su Francuzi uspostavili tijekom 2002. (trenutačno su тамо smješteni tri Rafalea F2, tri Mirage 2000D i tri transportna aviona C-160 Transall), dok mornarički Rafalei polijeću s nosača zrakoplova Charles de Gaulle. Uz tri Rafale F2 na Charles de Gaulle smješteno je devet Rafalea

Rafaleovo "vatreno" krštenje

F1, šesnaest Super Etendarda i dva aviona E-2C Hawkeye. Afganistska iskustva Rafalea u Francuskoj drže vrlo važima, kako iz političkih tako i iz gospodarskih razloga. Prije svega time se iskušava interoperabilnost i kreditibilitet u sklopu NATO zajednice, a posebice funkcioniranje u ISAF (International Security Assistance Freedom) misiji. S druge pak strane afagnistansko iskustvo Rafaleu donosi *combat proven* referencu, koja je itekako dobrodošla pri nominaciji na raznim natječajima za nabavu borbenih aviona nove generacije.

Prvi napad su izveli mornarički Rafalei F2 28. ožujka, pružajući zračnu potporu nizozemskim postrojbama na jugu Afganistana, pri čemu su izveli napad na talibanske položaje s Raytheonovim bombama GBU-12 (u uobičajenoj konfiguraciji nose četiri takve bombe, iako ih mogu nositi šest). S obzirom na to

da Rafale F2 još uvijek nije opremljen laserskim ciljničkim podvjesnikom Democles (to se očekuje tijekom 2008.), tijekom tih misija letio je u paru s avionima Mirage 2000D odnosno sa Super Etandard. Nekoliko dana kasnije, 1. travnja, Rafalei F2 iz sastava Francuskog ratnog zrakoplovstva napali su talibanske položaje na istoku Afganistana, također Raytheonovim bombama GBU-12, pružajući potporu američkim postrojbama na zemlji.

Mjesec dana nakon borbenih djelovanja mornarički Rafalei su povučeni iz borbenih djelovanja, s obzirom na to da je potkraj travnja francuski nosač aviona Charles de Gaulle krenuo nazad u Francusku zbog redovitog remonta koji će trajati 18 mjeseci, pa će u sljedećem razdoblju Rafalei F2 iz sastava Francuskog ratnog zrakoplovstva činiti kralježnicu francuskoj potpori ISAF-a.

I. SKENDEROVIC

Sustav za otkrivanje eksploziva

BRITANSKA tvrtka QinetiQ razvila je sigurnosni detekcijski sustav SPO-20 namijenjen otkrivanju eksploziva koji se nosi prikriveno, npr. ispod odjeće kao kod bombaša samoubojica. Sustav je zamišljen tako da može obavljati detekciju osoba koje prolaze pokraj njega, a vrlo je napredan i brz pa se prolaznici uopće ne moraju zaustavljati ili usporavati hod.

Prvo testiranje uređaja u realnim uvjetima počelo je u travnju na trajektnom pristaništu St. George Terminal u State Islandu u New Yorku.

Ispitivanja uz tvrtku QinetiQ vode američka savezna agencija za sigurnost prometa (TSA - Transport Security Administration) te odjel za javni promet grada New Yorka. Ta će ispitivanja pokazati kakva je stvarna uporabna vrijednost nove tehnologije i može li se njome poboljšati sigurnost građana.

Uređaj SPO-20 je zamišljen za postavljanje na frekventnim točkama kao što su postaje javnog prijevoza ili ulazi na velika javna okup-

ljanja kao utakmice, izložbe, koncerti i slično. Cilj je otkriti i sprječiti potencijalnu terorističku prijetnju prije nego terorist priđe području s velikom koncentracijom ljudi gdje može izazvati velike žrtve.

M. PETROVIĆ

POČETKOM travnja Američka ratna mornarica objavila je kako je zaprimala dva prijedloga na svom UCAS-D (Unamnned Combat Aerial System - Demonstrator) natječaju. Svoje prijedloge tako su predale tvrtke Northrop Grumman i Boeing, kaneći njima odgovoriti na zadane specifikacije mornarice, koja predmetnim natječajem kani osigurati za svoje potrebe bespilotnu ISR (Intelligence Surveillance Reconnaissance) letjelicu koja će biti sposobna polijetati i slijetati na nosače zrakoplova. Vrijednost UCAS-D natječaja se procjenjuje na oko miliarda američkih dolara, a pobjednik natječaja bi trebao biti odabran tijekom lipnja ove godine. Tvrte Northrop Grumman i Boeing imaju do sad golemog iskustva u razvoju naoružanih bespilotnih sustava, tako je Northrop Grumman godinama radio na razvoju X-47 Pegasus također za potrebe mornarice, dok je Boeing daleko stigao u razvoju JU-CAS letjelice X-45. Iako dužnosnici

Boeinga nastoje u javnost iznosići što je manje moguće podataka, prema dostupnim podacima njihov UCAS-D prijedlog se uvelike temelji na dizajnu i iskustvima letjelice X-45C koja je "prigodno" dobila oznaku X-45N.

S druge pak strane prijedlog Northrop Grummana (koji u UCAS-D projektu tehnološki mnogo surađuje s Lockheed Martinom) ujedinjuje iskustva sa X-47 Pegasusa te Lockheed Martinovog projekta Polecat (letjelica je prikazana na prošlogodišnjem Farnboroughu, te je krajem prošle godine razbijena na svom trećem probnom letu). Prema dostupnim slikama u javnosti, riječ je o letjelici koja po svom aerodinamičkom dizajnu nalikuje letećem krilu ukupne površine 18,89 x 18,28 m, koji ima naglašeno smanjeni radarski odraz, te iako to nije zatraženo u trenutačnim specifikacijama mornarice imat će mogućnost nadopune gorivom u zraku i nošenje ubojnog tereta u unutarnjim spremnicima. Sam UCAS-D natječaj u biti na određeni način prethodi kasnije planiranom UCAS-N (Unamnned Combat Aerial System - Navy) natječaju, koji će zahtijevati upravo i te dvije odlike letjelica. Pri tehnološkoj realizaciji mogućnosti nadopune gorivom u zraku, na letjelicu će biti ugrađen adapter kakav se rabi na

avionima F-117 Night Hawk, dok se pri dizajniranju unutarnjih spremnika (koja se isto tako mogu rabiti za nošenje dodatnih spremnika za gorivo) za ubojna sredstva vodilo iskustvima s bombardera B-1 Spirit. Pogonsku skupinu čini Pratt & Whitneyev F100-PW-220U turbofan motor, čiji se uvodnici zraka nalaze duboko na gornjoj površini "letećeg krila". Svojim tehničkim odlikama ta Pratt & Whitneyeva pogonska skupina je dosta slična (ali i robusnija) onoj koju je imao Polecat, odnosno FJ44-3E Williams International. Ispušni sustav izrađen je u obliku slova S, čime se postiže znatno snižavanje temperature ispušnih plinova, odnosno snižavanje toplinskog potpisa letjelice u zraku. Senzorski paket opreme ugradivat će se duž napadnog ruba krila, iako se zasad u javnost ne iznosi što će sve činiti taj elektrooptički senzorski paket. U unutarnjim spremnicima moći će se nositi dvije bombe od po 908 kg, ili dvanaest bombi po 113 kg. Maksimalni dolet predviđa se na oko 4500 km, uz vrijeme boravka u zraku od 7 sati. Uz nadopunu gorivom u zraku letjelica bi u zraku mogla boraviti do 50 sati. Northrop Grumman kani izgraditi dvije letjelice, prva bi na svoj prvi probni let trebala do kraja iduće godine, dok bi druga trebala poletjeti godinu dana kasnije.

I. SKENDEROVIC

Osigurati električnu energiju

MODERNA vojska ima sve veću potrebu za električnom energijom, kako na razini svakog pojedinog vojnika tako i na razini manjih postrojbi. Razni uređaji za vezu, senzori, računala, komplikirani zapovjedno-nadzorni sustavi, oprema za elektroničko ratovanje traže stalni dotok električne energije kako bi mogli raditi poslove za koje su predviđeni. To se pitanje najčešće rješava angažiranjem dodatnih elektrogeneratora (na prikolici ili na kamionu), ali nastoje se pronaći i jednostavnija rješenja koja ne traže znatno povećanje broja potrebnih vozila. Jedan od pravaca je modificiranje pogonske jedinice postojećih vozila tako da mogu raditi i kao

elektrogeneratori.

Tako je britanska tvrtka BAE Systems početkom ožujka predstavila studiju lakog vozila Humeve opremljenog sustavom za proizvodnju električne energije uporabom standardne pogonske jedinice vozila te distribuciju energije korisnicima. Sustav rabi elektrogenerator s permanentnim magnetom, isporučuje istosmjernu struju napona 28 volti pri radu motora vozila na niskom broju okretaja. Generirana električna energija zasad je dovoljna za pokretanje nekih podsustava

instaliranih na vozilo, kao što su sustav za samoobranu, sustav zaštitnih protumjera i slično. Također se osigurava električna energija za pogon podsustava motora kao što su pumpa za vodu, ventilator hladnjaka, klimatski uređaj koji inače mehanički pokreće motor.

M. PETROVIĆ

Pacscat - hibridno desantno plovilo

BRITANSKOJ brodograđevnoj tvrtki QinetiQ dodijeljen je četverogodišnji ugovor za projektiranje, gradnju, ispitivanja i procjenu poukusnih plovidbi tehnologiskog pokaznog plovila koje će biti prethodnik sljedeće generacije brzih desantnih plovila. Ukupna vrijednost programa se procjenjuje na oko osam milijuna funti.

Izrada i opremanje pokaznog plovila - djelomično lebdećeg katamarana, nazvanog PACSCAT (Partial Air Cushion Supported CATamaran), bit će podugovoreni s britan-

skom pratećom industrijom, a namjena plovila bit će potpora budućim desantnim operacijama. Koncept djelomično lebdećeg katamarana temeljiti će se na plovilu kata-marske-dvotrupne forme koje u plovidbi djelomično lebdi iznad površine na zračnom jastuku stvorenom pomoću puhalo između dna plovila i površine.

Očekuje se kako će nova generacija brzih desantnih plovila imati integralnu zadaću u potpori britanskim desantnim transportnim dokovima (LPD - Landing Platform Dock) HMS Albion i HMS Bulwark kako bi pružili potporu britanskim kraljevskim marincima u desantnim operacijama. Desantni transportni dokovi služit će transportu, iskrcavanju i primanju trupa i njihove opreme.

Koncept PACSCAT plovila razvijen je u Independent Maritime Assessment Associates, a plovilo će biti

izgrađeno od aluminijске legure u istim dimenzijama kao i desantno plovilo Mk10 (duljine oko 30 metara, širine 7,7 metara i visine 3,5 metra) koje trenutačno rabe kraljevski marinci, dok su ispitivanja i pokusne plovidbe predviđene za 2008. Katamaranska lebdjelica imat će mogućnost izvođenja niza zadaća pri kojima su potrebne velike brzine uz istodobnu mogućnost prevoženja veće količine tereta, dok će zbog malog i ujedno varijabilnog gaza imati iznimnu sposobnost pristajanja na obalu. Dosadašnja ispitivanja, provedena na modelu umanjenom na trećinu veličine budućeg plovila kojim je upravljala ljudska posada, pokazala su mogućnost pristajanja na obalu s gradijentom 1:20 u modelskim operativnim uvjetima. Povećana brzina uz dobar raspored opterećenja plovila omogućit će izvanrednu izvodljivost desantnih operacija, a predviđa se kako će nosivost plovila biti oko 55 tona pri brzini 25 čvorova i do stanja mora 2, dok će se uz istu nosivost pri stanju mora 3 do 4 brzina smanjiti na 14 čvorova.

M. PTIĆ GRŽELJ

Financijska potpora za Trident II

AMERIČKA ratna mornarica dodijelila je korporaciji Lockheed Martin ugovor vrijedan gotovo 655 milijuna američkih dolara za proizvodnju i tehničku potporu u 2007. godini za Trident II (D5) interkontinentalne balističke projektile. Ugovor obuhvaća potporu pri proizvodnji, operativnost i održavanje projektila u stanju pripravnosti i kad su smješteni na podmornicama s nuklearnim pogonom i kad se nalaze na kopnu. Projektilima Trident II naoružane su američke podmornice na nuklearni pogon klase Ohio te podmornice klase Vanguard britanske kraljevske ratne mornarice.

Kućište projektila sastoji se od tri dijela načinjena od karbonom ojačane plastike. Projektil ima domet od 4000 nautičkih milja (odnosno

7500 km) uz maksimalnu brzinu od 29 000 km/h. Odabirom novog materijala za plašt projektila omogućena je veća nosivost odnosno veća količina punjenja bojnih glava. Duljina projektila je 13,4 metara, promjer mu je 2,1 metar uz masu od 58,500 kg, a za propulziju rabi trofazno kruto pogonsko gorivo. Trident može nositi do osam bojnih glava i idealan je za istodobni napad na više različitih ciljeva. Jedini je problem što je Tridentov CEP 90 metara ukoliko je navođen GPS-om, što je preslabo za bojne glave čiji bi CEP trebao biti manji od 10 metara. Dodatno, tvrtka Northrop Grumman Marine Systems osigurat će lansirnu potporu za projektile Trident II što je određeno posebnim

ugovorom sklopljenim s američkom mornaricom vrijednim 40,4 milijuna dolara. Poslovna grupacija Northrop Grumman osigurat će ukupnu potporu tijekom operativnog vijeka što uključuje inženjerstvo sustava, logistiku, potporu podvodnoj lansirnoj tehnologiji i obuku posade za obje mornarice, američku i britansku, koje su korisnici navedenih projektila.

M. PTIĆ GRŽELJ

Global Hawk Block 20

POČETKOM ožujka ove godine nova inačica jedne od najnaprednijih bespilotnih letjelica, Global Hawk Block 20, uspješno je obavila svoj prvi probni let. Let tijekom kojeg je dosegnuta maksimalna visina leta od 10 240 m, bio je izведен na ruti između tvorničke uzletno-sletne staze (proizvođača letjelice tvrtke Northrop Grumman) i zrakoplovne baze Edwards. Zadovoljstvo postignutim novim uspjehom u razvojnem programu Global Hawk-a uz predstavnike proizvođača letjelice nisu krili niti predstavnici 303. zrakoplovne grupe iz sastava USAF-a, koji Global Hawk smatraju jednom od svojih najnaprednijih i najdragocjenih HALE (High Altitude Long Endurance) ISR (Intelligence Surveillance Reconnaissance) platformi.

Kao jedne od najznačajnijih odlika/popoljšanja nove inačice Global Hawk-a, u odnosu na prethodnu inačicu Global Hawk Block 10, navodi

se integriranje sustava nove generacije, odnosno svi vitalni sustavi zamjenjeni su novim. Tako je poboljšana pogonska skupina, sustav upravljanja letjelicom odnosno letom (znatno poboljšano letno računalo koje je i dosad omogućavalo da Global Hawk računalno predefinirano autonomno polijeće i slijede, samostalno leti do "radne prostorije", iznad kojeg boravi zadano vrijeme prikupljajući/snimajući sve potrebne podatke), ugrađen je i poboljšani navigacijski sustav. Znatno je poboljšano Global Hawkovo glavno oružje, odnosno ugrađen je novi paket elektrooptičke senzorske opreme. Provedena su brojna aerodinamička poboljšanja i ojačanja zmaja letjelice posebice "V" repne sekcijs. U odnosu na prethodnu inačicu povećan je raspon krila za 4,5 m, također povećana je i nosivost "korisnog" tereta koja iznosi ukupno 1359 kg, dok je maksimalni vrhunac leta ostao približno isti odnosno 19 812 m.

Testirana inačica Block 20 je dosad ukupno sedamnaest primjerak Global Hawk-a, jer su prvih sedam pro-

izvedenih Global Hawkova bili tehnološki demonstratori, odnosno prototipovi, dok je sljedećih devet proizvedenih letjelica bilo na standardu Blocka 10. Nakon što se provedu sva potrebna testiranja, nove Global Hawkove će predati 9. izvidničkom zrakoplovnom puku, smještenom u zrakoplovnoj bazi Beale.

Američko ratno zrakoplovstvo od 2001. s velikim uspjehom rabi dva Global Hawk-a Block 10 u ratu protiv terorizma, u sklopu kojeg su bili slani na četiri "terena" na kojima su dosad "naletili" više od 9000 sati. Kako navode u USAF-u, tijekom tih misija potvrdili su se kao jedna od najpouzdanijih i najiskoristivijih bespilotnih sustava, tijekom kojih su s velikim uspjehom funkcionali i kao "swing role" letjelice. Tako su unutar jednog leta znali prelaziti sa zadatca izviđanja i nadzora određenog prostora za potrebe pojedine kopnenе postrojbe do snimanja i nadzora određenih ciljeva u obavještajne svrhe, te ponovnog povratka na pretjadno zadane zadaće.

I. SKENDEROVIĆ

Interoperabilnost NATO-ovih snaga

Interoperabilnost predstavlja mogućnost djelovanja pojedinih sustava, postrojbi ili snaga, učinkovito prihvaćanje aktivnih djelovanja drugih sustava, postrojbi ili snaga, kao i razmjenu brojnih parametara aktivnosti u združenom djelovanju

— Danijel VUKOVIĆ —

Pojam interoperabilnosti vojnih djelovanja intenzivno se počinje spominjati početkom 90-ih godina prošlog stoljeća, kada se na svjetskoj sceni pojavio novi veliki sukob. Američka doktrina zračno-kopnene bitke dolazi do punog izražaja u I. zaljevskom ratu 1991. Razvoj moderne senzorske tehnike i precizno navođenog zrakoplovnoga raketnog i bombarderskog naoružanja doveo je do toga da se rješenja ratnih sukoba postižu uz pomoć oružnih sustava, umjesto vojnika na zemlji. Zrakoplovstvo je zasad glavni nositelj udara uz pomoć precizno navođenih raketa i bombi. Novi projektni uvjeti postavljaju se tako da ratno zrakoplovstvo može odgovoriti zahtjevima nove vojne doktrine. Amerikanci su se nakon pobjede u tom ratu oslobodili "vijetnamskog sindroma" i razradili doktrinu zračno-kopnene bitke za sve moguće uvjete tijekom sukoba niskog intenziteta.

U takvom obliku vođenja rata pojavio se novi problem kao posljedica međusobnog djelovanja svih grana oružanih snaga SAD-a i koalicijskih snaga koje su se sastojale od zemalja NATO saveza. Problem se očitavao u nedostatku međusobne interoperabilnosti oružanih snaga tijekom izvođenja borbenih akcija. Razlog tome je ponajprije u različitim taktičkim pristupima i rješenjima pojedinih zemalja u određenim borbenim djelovanjima, kao i u vojnoj obuci pripadnika oružanih snaga. Nakon završetka I. zaljevskog rata napisano je mnogo studija u kojima su detaljno analizirane prednosti i uočeni nedostaci doktrinarnog pristupa zračno-kopnenoj bitki. U ljeto 1992. održana je vojna vježba "Ocean Venture" u kojoj je jasno do izražaja došla potreba za povezivanjem, tj. za interoperabilnosti središta za zapovijedanje i nadzor bojišta (Command and Control). U spomenutim studijama je

primijenjen znanstveni pristup u analizi taktičkih djelovanja svih grana oružanih snaga. Kao rezultat znanstvene analize iskrstalizirao se parametar koji je jasno upozoravao na nedostatak u kvantiteti i kvaliteti međusobnog komuniciranja, odnosno združenog djelovanja koalicijskih snaga predvođenih SAD-om. Taj parametar se odnosi na interoperabilnost oružanih snaga. Interoperabilnost u sebi sjedinjuje doktrine, procedure i visoku razinu uhođanosti osoblja kao i implementaciju potrebnih tehničkih sustava i opreme. Interoperabilnost predstavlja i definira zajedničke mogućnosti osoblja, organizacije i specifične tehničke opreme u združenim djelovanjima koja se manifestiraju brozom, pravodobnom i učinkovitom razmjenom taktičkih podataka na bojištu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Europske obrambene mogućnosti i potrebe (I. dio)

Pripremio Srećko RADOVIĆ

Svaki dan obrambeni planeri, tehnolozi i industrijalci diljem Europe donose odluke koje izravno utječu na obrambene mogućnosti i stvaraju tehnološku i industrijsku osnovu za idućih dvadeset godina. Ljudi uključeni u donošenje tih odluka su, po francuskoj frazi, "stvaratelji budućnosti". Zbog toga im je potrebna najveća moguća pomoć kako bi shvatili budućnost o kojoj odlučuju već danas.

U skladu s tim, ministarski upravni odbor koji upravlja European Defence Agency (EDA) u studenom 2005. zadužio je Agenciju da osmisli i provede velik broj vježbi kako bi razvila osnovnu dugoročnu viziju europskih obrambenih mogućnosti i potreba za iduća dva desetljeća. Rezultate te studije donosimo u ovom tekstu.

Svaki pokušaj predviđanja budućnosti, posebno kad se pokušava predvidjeti kakav će biti svijet za dvadeset godina kako bi ministri obrana uopće mogli odrediti potrebne odgovore na prijetnje koje će se tada pojaviti, sam je po sebi samobrama i zbog toga opasan. S većom vjerojatnošću pogadanja mogu se predvidjeti samo dugoročni i glo-

balni trendovi (kao što je ubrzano jačanje obrambenih mogućnosti Kine i Rusije), pa se na njih osloniti kao na smjerokaze koji pokazuju put u maglovitu budućnost. Na primjer, ključna hipoteza koja se rabi u takvim studijama je da će se nastaviti proces globalizacije. Vrlo je lako smisliti scenarij/e koji tu hipotezu dovodi u pitanje: nekontrolirana masovna pandemija, velika uporaba oružja za masovno uništavanje, ili jačanje regionalizma u globalnim ekonomskim odnosima kojima će se države braniti od nejednakе globalne razvijenosti i iskorištavanja. Toličko mnogo studija oslanja se na tezu da je proces globalizacije nezaustavljiv da su svi to prihvatali kao gotovu stvar. Ona odlučujuće utječe i na formiranje European Security and Defence Policy (ESDP).

Zapravo se europski obrambeni kapaciteti i sposobnosti i određuju preko ESDP-a. Naravno, u taj se proces miješaju i pojedinačne potrebe država članica Europske unije ali i zahtjevi NATO saveza. Tako se dobiva smjesa više-manje neovisnih vizija, planova i programa koji zajednički čine sadašnje i buduće borbene mogućnosti država Europske

unije. Zapravo bi se moglo reći da tek nakon što države zadovolje svoje vlastite potrebe i potrebe NATO-a na red dolazi razmatranje potreba ESDP-a. S druge strane, pozitivno je što se u globalu potrebe NATO-a i ESDP-a poklapaju. Zbog trenutačnog političkog stanja u Europskoj uniji malo je vjerojatno da će se u bliskoj budućnosti potrebe ESDP-a izdići iznad potreba NATO saveza i specifičnih potreba država članica. Unatoč tome, članice EU-a uspjele su iznjedriti *Headline Goal and European Security Strategy* koja je pokrila velik broj budućih sigurnosnih izazova i mogućih zadaća. Ona obuhvaća mogućnost prisilnog razdvajanja zaraćenih strana. Ta je mogućnost uvrštena na temelju iskustava iz 1999. i tadašnje potrebe da se silom uspostavi mir na Kosovu. Strategija predviđa i izvođenje stabilizacijskih operacija u državama u kojima je zbog, recimo, terorističkog djelovanja došlo do slabljenja ili kolapsa državnog sustava. Već to je dovoljno da od ESDP-a učini dovoljno sveobuhvatni plan djelovanja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Odobalni patrolni brodovi

Specifičnost zadaća koje moraju provesti odobalni patrolni brodovi utječe na njihovu konstrukciju i maritimne sposobnosti. Tako se umjesto brzine traži stabilnost i autonomost, umjesto teškog naoružanja mogućnost prihvata unesrećenih pomoraca

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Nadzor morskih prostranstava obuhvaća borbu protiv raznih nezakonitih radnji, od ilegalnog ribolova do krijumčarenja droge. Tako širok raspon zadaća traži namjenski projektirane brodove koji mogu djelovati i u najtežim uvjetima. Zbog sve veće potražnje za odobalnim patrolnim brodovima, sve veći broj brodogradilišta nudi svoje namjenski projektirane brodove. U ovom tekstu dajemo prikaz nekih od njih.

Termin odobalni patrolni brod (offshore patrol vessel - OPV) danas se rabi za vrlo šaroliku skupinu brodova. Toj šarolikosti pridonose i korisnici (ratne mornarice, obalne straže, policije i druge sigurnosne agencije) koje često tim terminom označavaju brodove koji ili nisu izvorno

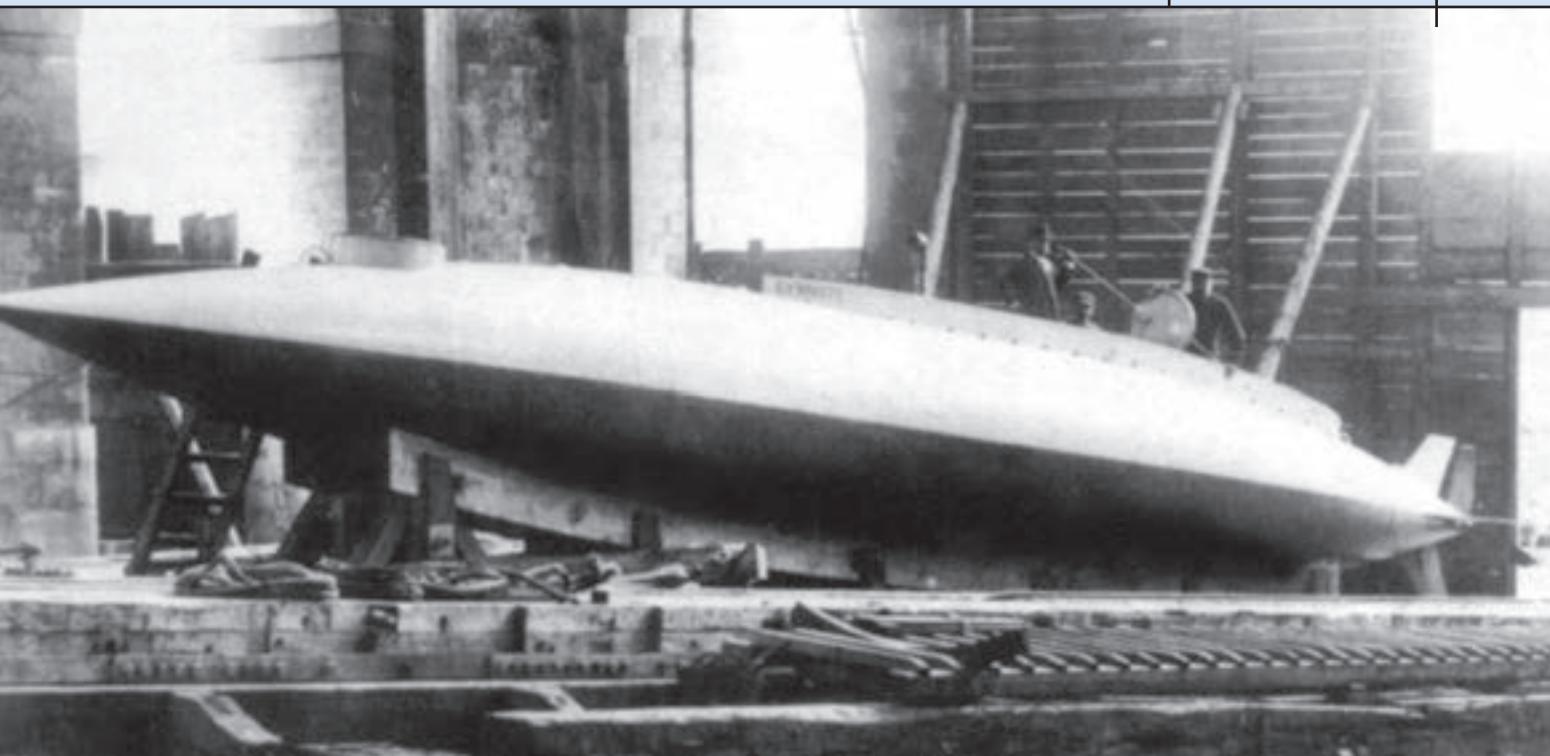
projektirani kao patrolni brodovi ili se po svojim značajkama ne bi mogli svrstati u skupinu OPV-a. Tako se kao OPV-i označuju srednji i veliki patrolni brodovi ali i korvete (u posljednje vrijeme čak i fregate). Takođe uporabom termina gubi se njegovo osnovno značenje. Povećanje važnosti OPV-a krenulo je sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća istodobno s povećanjem spoznaje o potrebi zaštite morskih bogatstava (životinjskih i mineralnih). Iako prihvaćena još 1982. Konvencija o pravima mora (Law of the Sea Convention - LOSC) svoju je pravu važnost i ratifikaciju u parlamentima velikog broja država dobila tek prije desetak godina. Ona pomorskim državama omogućava uspostavu isključivih gospodarskih

pojasa (Exclusive Economic Zones - EEZ) od 200 nautičkih milja od obalne crte, ali i pripadajućih otoka udaljenih od matične države. Zadonska uspostava EEZ-a jedna je stvar, a njegov uspješan nadzor nešto je posve drugo.

Nakon raspada Sovjetskog Saveza oblik suparništava na globalnoj razini bitno se izmijenio. Klasični rat organiziranih nacionalnih vojski zamjenjen je borbom protiv malih i često labavo povezanih skupina. Nove prijetnje dolaze u obliku asimetričnih političkih i ekonomskih terorističkih prijetnji, ali i masovne (često ilegalne) migracije i s tim povezanih međunarodnog kriminala. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Europa - kolijevka uspješnih konstrukcija na završetku XIX. stoljeća (II. dio)

Igor SPICIJARIĆ

U posljednjih dvadeset pet godina devetnaestog stoljeća razvoj podmorničarstva dobio je nezaustavljiv zamah. S obje strane Atlantskog oceana među konstruktorima podmornica sazrijeva spoznaja da njezina budućnost leži u rješavanju problema propulzijskog sustava. U nastojanju da riješe taj problem bili su naročito brojni i uporni francuski konstruktori. Posebno su se među njima istaknuli velikani poput Dupuy de Lome, Gustava Zede, Gastona Romazzotia i Maximea Laubeufa pa čemo i mi njihovim djelima posvetiti dužnu pozornost.

Koncept podmornice Gymnote (Električna jegulja) idejno je začeo francuski konstruktor Dupuy De Lome. On je bio jedan od najvećih konstruktora svoga vremena poznat između ostalog kao konstruktor bojnog krstaša Gloire i zračnog broda (Zeppelin) France, ali je umro prije nego je konstrukcija bila završe-

na. Konstrukciju podmornice završio je inženjer Gustave Zede nekoliko godina nakon De Lomine smrti. Zede je dodao izvornom projektu mnogo modifikacija prije nego ga je predstavio ministru francuske mornarice - admiralu slikovitog imena Hyacinthu Theophilu Aubetu.

Konstrukciju podmornice Gymnote nadogradio je La Societe des Forges et chantiers de la Mediterranee. Gustave Zede je bio direktor tog društva, što mu je omogućilo izravni i neprestani nadzor za vrijeme izgradnje podmornice.

Kobilica podmornice položena je 20. travnja 1887. na navozu arsena-la Mourillon (Forges et Chantiers) blizu Toulona. Zedeovi najvažniji suradnici tijekom njezine izgradnje bili su prvi inženjer arsenala Gaston Romazotti i kapetan Krebs (koji je konstruirao elektromotor). Gymnote je porinuta 20. rujna 1888., a prva ispitivanja na moru započela su 17. studenog 1888.

Najveći dio svog operativnog vijeka podmornica Gymnote je provela kao eksperimentalno plovilo. Godine 1897. bila je oštećena, zbog čega je odmah nakon pretrpljene štete poslana na generalni remont koji je potrajan do 1900. Tijekom mornaričkih manevara 1902. podmornica Gymnote je uspješno napala francuski bojni brod Jaurequiberry čija posada ju nije ni primijetila. Dana 5. ožujka 1907. Gymnote je zbog navigacijske greške udarila u obalu i pretrpjela ozbiljna oštećenja, pa je upućena na popravak u suhi dok u Castigenau. Tijekom popravka u suhom doku, 19. lipnja iste godine netko je zaboravio zatvoriti jedan od oplatnih ventila pa se unutrašnjost podmornice napunila morskom vodom. Nastala šteta je bila tolika da se popravak više nije isplatio. Prodana je u staro željezo 1911. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Heihachiro Togo: Čovjek dobre sreće

Japanski admirал flote Heihachiro Togo bio je jedan od najvećih nacionalnih junaka s početka XX. stoljeća i jedan od onih koji su znatno pridonijeli uzdizanju Japana u status velesile...

Vladimir BRNARDIĆ

Togo je rođen 22. prosinca 1847. u gradu Kagoshimi u pokrajini Satsuma u tadašnjem feudalnom Japanu. Imao je tri brata, a njegov je otac bio samuraj u službi klana Shimazu. Svoje prvo borbeno iskustvo Togo je stekao još sa 17 godina, kad je u kolovozu 1863. britanska mornarica bombardirala njegov rodni grad tijekom Anglo-satsumskog rata. Sljedeće godine se zajedno s dvojicom braće priključio novoutemeljenoj satsumskoj mornarici. Tijekom sljedećega rata protiv klana Bakufu u siječnju 1868. Togo je dobio službu na ratnom brodu Kasuga koji je sudjelovao u pomorskoj bitci kod Awe, nedaleko od Osake. Bila je to prva bitka modernih ratnih brodova u Japanu. Istim brodom, ali s činom časnika borio se i u posljednjim bitkama protiv mornarice Bakufu kod Miyaka i Hakodate. Godine 1871. poslan je na školovanje u Veliku Britaniju gdje je proveo sljedećih sedam godina. Prvo je zajedno s ostalim japanskim kadetima posjetio London, a zatim su kadeti razdvojeni i послani u internat kako bi svladali engleski jezik. Togo je potom upućen u pomorsku bazu u Plymouthu, gdje je bio kadet na brodu Worcester. Njegovi britanski kolege pogrdno su ga nazivali "Johnny Kinez" ne znajući razliku među Azijatima. Mladi je samuraj takve opaske često prekidaо udarcima. Sve je iznadio kad je nakon dvije godine završio školovanje kao drugi u klasi. Tijekom 1875. Togo je kao običan

mornar oplovio svijet na palubi britanskog vježbovnog broda Hampshire. Nakon povratka na Cambridgeu je studirao matematiku, a potom pohađao Kraljevsku pomorsku akademiju u Portsmouthu i Kraljevski pomorski koledž u Greenwichu. Nakon školovanja se s činom poručnika 1878. vratio u Japano

tovo izazvalo diplomatski incident između Japana i Velike Britanije. Ipak su na kraju britanski pravnici utvrdili da je japanski zapovjednik postupio prema međunarodnom pravu, što je Toga preko noći učinilo slavnim. Kasnije je Togo istim brodom pod zapovjedništvom admirała Kozoa sudjelovao u bitci na

Jali. Na kraju rata 1895. godine promaknut je u čin kontraadmirala.

Nakon rata nastavio je uspješnu karijeru kao zapovjednik Vojno-pomorskog stožernog koledža, Sasebo vojno-pomorskog koledža i Stajače flote. Godine 1898. promaknut je u čin viceadmirala, a 1903. ministar mornarice Yamamoto imenovao ga je glavnim zapovjednikom Kombinirane flote japanske carske mornarice. To imenovanje zaprepastilo je mnoge, pa i cara. Kad je upitao Yamamoto zašto je imenovao Toga na tako važnu funkciju, ovaj mu je odgovorio: "Zato što je Togo čovjek dobre sreće!"

Ta tvrdnja uskoro se pokazala točnom kad je Togo, u međuvremenu promaknut u čin admirala, u rusko-japanskom ratu porazio rusku carsku mornaricu. Prvo je kod Port Arthur potukao rusku dalekoistočnu, a potom u bitci kod Cušime i rusku baltičku flotu. Poraz Rusije šokirao je čitav svijet, a presudna bitka kod Cušime slomila je u potpunosti rusku moć u istočnoj Aziji.

Poslije rata Togo je postavljen za načelnika glavnog stožera japanske carske mornarice, a godine 1913.

pan na palubi Hieia, jednog od novizgrađenih ratnih brodova. Japanska ratna mornarica povjerala mu je zapovjedništvo na brodu Dai-ni, a potom Amagi.

Kad je izbio Prvi kinesko-japanski rat Togo je kao zapovjednik krstariće Naniwa 1894. potopio britanski transportni brod Kowshing tada u službi kineske mornarice što je go-

Bitka kod Cušime

Kad su 1904. suprotnosti Rusije i Japana prerasle u rat, malo je tko vjerovao u uspjeh japanskog oružja. No što su se borbe dulje vodile bilo je jasnije da je Japan izrastao u moćnu vojnu silu. Poražen na kopnu i na moru kod Port Arthur, ruski car Nikola II. došao je na bezumnu ideju da iz baltičkih voda uputi na daleku bojišnicu novu eskadru i tako sukob riješi u svoju korist. Cijeli je pothvat bio besmislen. Zato što ih Britanci nisu pustili kroz Sueski kanal, ruski su brodovi morali proći 18 tisuća milja ploveći oko čitave Afrike. Tijekom sedam mjeseci vrućina i bolesti desetkovali su posade, a Japanci su o pokretima neprijatelja sve mogli saznati jednostavno čitajući novine. Iscrpljenu protivniku admirал Togo pripremio je klopku u Korejskome zaljevu kod Cušime i u dvodnevnoj bitki, koja je završila 28. svibnja 1905., potpuno ga uništo.

Već na početku bitke Japanci su potopili velike oklopnjake Suvorov i Aleksandar III., a nedugo nakon toga u zrak je odletio i Borodino. Ruski zapovjednik Roždestvenski slijepo se i nerazumno držao prvobitnih planova, pa je gubio brod za brodom. Kad se dim velike bitke slegnuo, vidjelo se da su Rusi pretrpjeli katastrofalan poraz. Od 37 brodova čak je 21 uništen, sedam se predalo, a šest je internirano. Samo su se dva razarača i jedna laka krstarica dokopali ruske pomorske baze u Vladivostoku. Poginulo je 4545 ruskih časnika i mornara, a 6106 ih je zarobljeno. Japanci su izgubili samo 116 ljudi i tri torpiljarke. Bitka kod Cušime odlučila je o ishodu cijelog rata. Japan je prevladao na Dalekom istoku a Rusiju je uz poraz potresla i prva velika, krvava revolucija.

Togo i njegovi časnici na zapovjednom mostu Mikase tijekom bitke kod Cušime

dobio je počasnu titulu admirala flote. Od 1914. do 1924. bio je zadužen za obrazovanje princa, budućeg japanskog cara Hirohita. Nije pokazivao zanimanje i želju da se poput drugih visokih japanskih časnika uključi u politiku, ali je ipak

oštro kritizirao Londonski pomorski sporazum koji je ograničavao povećanje i jačanje japanske ratne mornarice. Za svoje zasluge primio je mnoga domaća i strana odlikovanja te plemićke naslove. Admiral Togo umro je 30. svibnja 1934. u 87. go-

dini života. Priređen mu je državni pogreb, a na pomorskoj paradi što je priređena u njegovu čast u Tokijskom zaljevu svoje su brodove poslale ratne mornarice Velike Britanije, SAD-a, Nizozemske, Francuske, Italije i Kine. ■

Teška krstarica Mikasa

Zastavni brod admirala Toga iz bitke kod Cušime, teška krstarica Mikasa, pretvorena je u brod-muzej i danas je jedini sačuvani ratni brod iz pred-Dreadnoughtovskog doba. Izgrađena je po narudžbi u britanskom brodogradilištu Vickers i porinuta 1900. godine. Japanska ratna mornarica preuzeila ju je 1902. godine. Krstarica Mikasa imala je čvrst i dobro dizajniran oklop tako da je njezina borbena izdržljivost bila velika pa je mogla preživjeti velik broj pogodaka: u bitci na Žutoj rijeci 1904. primila je dva desetaka, a u bitci kod Cušime tridesetak pogodaka pretrpjevši samo manju štetu. S druge strane, njezinom vatrenom nadmoći i dužim doometom japanski topnici su se obilato koristili. Ironjom sudbine Mikasa je potonula pod kraj rusko-japanskog rata u eksploziji skladišta, pri čemu je poginulo tri puta više mornara nego u bitci kod Cušime. Podignuta je iz mora i pravljena, ali je ponovno stradala kad se 1921. zbog magle nasukala tijekom japanske intervencije u Sibiru u ruskom građanskom ratu. Nakon potpisivanja Washingtonskog sporazuma o ograničenju pomorskog naoružanja iste godine trebala je biti razrezana, ali je sačuvana zbog povijesne vrijednosti i izložena u Jokosuki. Stradala je u američkom bombardiranju tijekom II. svjetskog rata, ali je restaurirana i ponovno otvorena 1961. godine.

Togov spomenik i danas čuva svoj zapovjedni brod

Walter F. Otto: "Bogovi Grčke - slika božanskog u zrcalu grčkog duha", AGM, Zagreb, 2004.

Walter Friedrich Otto studirao je teologiju, a nakon dva semestra prešao je na klasičnu filologiju. Osnovna odrednica čitava Ottova opusa je promišljanje grčke religije. "Bogovi Grčke" najpoznatija je i najčitanija Ottova knjiga prevedena na hrvatski jezik. U njoj najjasnije dolazi do izražaja temeljna misao svih njegovih nastojanja oko grčke religioznosti - bogovi su živo prisutni kao bit i bitak prirode pa primjereno istraživanje religije počiva ustvari na iskustvu bitka bogova. "U starogrčkom bogoštovlju očituje nam se jedna od najvećih religijskih ideja čovječanstva, možemo reći - religijska ideja europskog duha. Ona je vrlo različita od religijskih ideja drugih kultura, osobito onih koje našo znanosti o religiji i filozofiji religije obično pružaju obrazac za tumačenje nastanka religije. Ali ona je u biti sroдna sa svim iskonski grčkim mislima i tvorbama, i začeta je u istom duhu kao i one. Tako ona, zajedno s drugim velikim djelima Grka, stoji velika i neprolazna pred čovječanstvom." U drugom dijelu knjige, "Religija i mit pretpovijesnog doba", Ottovo promišljanje fokusira se oko religioznosti homerskoga razdoblja. Specifično grčku religioznost, kojoj se bitak svijeta objavljuje kao ono božansko koje je "mnogoliko, a ipak svugdje jednako", Otto prepoznaje kao religioznost "jasnog i u sebi zatvorenog" Homerskog svjetonazora. Pritom je bitno da Homerovi spjevovi pokazuju religijski svjetonazor koji je u sebi zatvoren, tj. već dovršen, zreo i utvrđen. "Grčki bogovi, odnosno mitovi Grka i Rimljana koji su nam poznati iz različitih izvora spadaju u temeljne sastavnice europske kulture. Tako nam je mit o Argonautima poznat iz povijesti, mit o Evropi iz kiparstva, a mitska priča o kralju Edipu iz Sofoklovih tragedija. No, grčki mitovi, priče o bogovima poznati su nam prije svega iz Homerovih epova i Heziodovih poema." U trećem dijelu, "Likovi olimpskih bogova", Otto opisuje pet po njegovu mišljenju najvećih i najreprezentativnijih bogova homerske religije - Atenu, Apolona, Artemidu, Afroditu i Hermesa. Promišljanja Waltera F. Otta donose iskustvo duboke i intenzivne suživljenosnosti s grčkim svjetonazorom i vjerovanjem.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

16. dani hrvatskog filma

- godišnja smotra kratkog igranog animiranog, eksperimentalnog i dokumentarnog filma
- mjesto: Studentski centar, Zagreb
- trajanje: od 14. do 20. travnja

NAGRADE OCJENJAVAČKOG SUDA 16. DHF-a

Velika nagrada: Dokumentarni film *Dobro jutro*, režija Ante Babaja

Nagrada za najbolju režiju: Petar Krelja za film *Moja susjeda Tanja*

Nagrada za najbolji scenarij: Branko Schmidt za dokumentarni film *Panj pun olova*

Nagrada za najbolju montažu: Hrvoje Mršić za glazbeni spot grupe *Delyricum*

Nagrada za najbolju glazbu: Arsen Dedić za glazbu u filmovima

Zakaj sam pevca razapel i Dragi Vincent

Ove godine na smotri hrvatskog (neigranog) filma naklonost publike, a naročito kritike osvojili su prokušani autori, svima dobro znani sa špica dugometražnih filmova. To se prije svega odnosi na Antu Babaju, umirovljenika u filmskom ali i doslovnom smislu. On je filmom *Dobro jutro* opisao kako provodi umirovljeničke dane u staračkom domu. Taj film je, osim što ga je žiri proglašio najboljim, dobio i prestižnu nagradu Društva filmskih kritičara Oktavijan. Osim Babaje, nagrade su odnijeli, ne još umirovljeni ali vrlo iskusni i renomirani Schmidt i Krelja, dok se o doprinosu Arsena Dedića hrvatskom filmu uopće ne mora govoriti - jednostavno treba ustvrditi da je najznačajniji i najdarovitiji autor filmske glazbe u Hrvata svih vremena. Naročito dobro primljen je zanimljiv film Vladimira Brnardića *Nebeski vitezovi slavonske ravni o Samostalnom zrakoplovnom vodu iz Osijeka*, koji je djelovao u vrijeme najžešće agresije na Slavoniju. Više o njemu u idućem broju *Hrvatskog vojnika*.

Leon RIZMAUL

Nova zapovijed za novo doba

Pošto je Drugi vatikanski sabor omogućio tzv. otvaranje Crkve svijetu i osobito međusobni dijalog tih, sve do druge polovice prošloga stoljeća suprotstavljenih i nepomirljivih "entiteta", neki su katolici jedva dočekali da u "pokoncilskoj obnovi" zbace sa sebe "teški jaram povijesnog naslijeda". Famozno odbacivanje "balasta prošlosti" i gorljivo nastojanje da što prije zaživi "koncilska novost" bilo je očito na svim područjima crkvenoga života. Danas, s objektivne distance i s "debelim" četrdesetogodišnjim iskustvom, lako se vidi kako je, osim velike plodnosti svih dobrih ideja i planova, upravo pogrešno shvaćanje saborskih smjernica brže i lakše uhvatilo korijen u životnoj svakodnevici. Tako je npr. dijalog, crkvena strana shvatila kao "tolerantno" popuštanje u načelima i odustajanje od tradicionalne apogetike. Famozni "svijet", odnosno mentalitet suprotstavljen kršćanstvu i alergičan na Evanđelje, sada je počeo hvaliti svoje kršćanske sugovornike i komplimentirati Crkvi na "povijesnom iskoraku". No, između zapanjujućih (inter mirifica) obostranih medijskih ocjena te povijesne novosti, izronio je manje impresivan rezultat - "svijet" je od Evanđelja ostao jednako udaljen, a "duh svijeta" počeo je prožimati Isusove učenike. Neke tako da su im braća u vjeri koja su ostala vjerna tradiciji postala stranci, a negdje čak i protinici. Kao da su jedni i drugi zaboravili Isusovu opomenu poslije uskrsnuća: "Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge." Zapravo, dajući im "novu zapovijed" naglasio je da ljube jedni druge kao što je On ljubio njih! To je temeljni kriterij koji je Isus postavio i ostavio, po kojem će do konca svijeta kršćani moći u svijetu biti evandeoski kvasac, svjetlo i sol! Dakle, nikakav trag ne može kršćanin ostaviti ako ne slijedi Učitelja koji je prošao sudbinu pšeničnog zrna koje umire da bi donijelo plod. Odnosno, nekakvi "light kršćani", ili "milde sorte" i "prilagođeni svakoj podlozi", ili oni koji žele život s "0 problema" i sl., ništa neće znati u svijetu u kojem su poslani biti kao "svjetiljka što svijetli na mrklu mjestu" (v. 2 Pt 1,19). Kao što je apostol Pavao zaklinao učenike da se ne suočiličuju ovomu svijetu (v. Rim 12,2), tako je Isus već prije bio upozorio svoje učenike da se sve što im On daje razlikuje od onoga što im svijet daje (v. Iv 14,27). Zato je i novost međusobne ljubavi u tome da ona treba biti slična Gospodinovoj. Odnosno, da ljubav prema svojoj braći - pa čak i neprijateljima! - možemo dokazati samo spremnošću da za njih, putem Isusa, darujemo svoj život. Kao što su ga "bljesku ljubavi" darovali oni koji su umrli za našu slobodu.

Andelko KAĆUNKO

6. svibnja 1937.

Propast Hindenburga

Zračni brodovi (Zeppelini) služili su u najrazličitije svrhe, a najdulje su se održali u obrani od zračnih napada. U **Prvome svjetskom ratu** ometali su let neprijateljskih zrakoplova i služili za izviđanje. U međuratnom razdoblju nji ma su se koristili istraživači **Zemljinih polova**, a bili su i vrlo popularni kao prijevozno sredstvo na velikim udaljenostima. Dok su Englezi i Amerikanci gradili zračne brodove samo za vojne ili reklamne svrhe, Nijemci su ih rabili za duge putničke letove, osobito za putovanja u Ameriku. Najpoznatiji među tim letjelicama uz **Graf Zeppelin** bio je i golemi **Hindenburg**. Taj Zeppelin, dugačak 245 metara, imao je 100 putničkih mesta, a kapacitet mu je bio impresivnih 190 tisuća litera plina. Letio je na redovnoj komercijalnoj liniji između Njemačke i SAD-a. Kobnog 6. svibnja 1937., pri pristajanju u američkoj zračnoj bazi Lakehurst nedaleko od New Yorka na zaprepaštenje brojnih okupljenih eksplodirao je i u trenutku se pretvorio u buktinju. Uzrok eksplozije nikad nije sa sigurnošću utvrđen, ali postoje pretpostavke da je do nesreće došlo zbog antinacičke sabotaže. Poslije te velike nesreće prijevoz putnika zračnim brodovima je ukinut.

9. svibnja 1945.

Kraj II. svjetskog rata

Bilo je sedamnaest minuta poslije ponoći 9. svibnja 1945. kad je njemački feldmarsal **Keitel** potpisao akt o bezuvjetnoj kapitulaciji **Njemačke**. Nakon njega potpisali su ga ostali njemački predstavnici, a zatim predstavnici pobjednika. Poslije više od pet i pol godina patnji, stradanja i poniznja u **Europi** je završio **Drugi svjetski rat**. Počeo je njemačkim napadom na **Poljsku** u rujnu 1939. U II. sv. ratu pod oružjem se našlo stotinu i deset milijuna ljudi. Više od dvije milijarde ljudi osjetilo je strahote ratnog bezumlja. Koliko je stradalo civilnog stanovništva i kolika je stvarna materijalna šteta nikada se neće dozvati. Strahote rata povećalo je planirano nacističko ubijanje **Židova**, **Slavena** i brojnih političkih neistomišljenika. Iako je i prije kraja među saveznicima mnogo toga bilo dogovorenog, na konferenciji na **Jalti** u veljači 1945. činjenice nastale na bojnom polju diplomacija nije mogla izmijeniti. Već na konferenciji u **Postdamu** samo mjesec dana nakon svršetka rata došlo je do razilaženja nekadašnjih saveznika. **Staljin** nije želio prepustiti zapadnim saveznicima utjecaj na području istočne Europe pod nadzorom sovjetske vojske, pa je dugo željeni mir bio tek početak takozvanog hladnog rata.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://bands.army.mil>

Vojni orkestri i bandovi dobri su promicatelji popularnosti ne samo odredene vrste glazbe, već i oružanih snaga kojima pripadaju. Amerikanci su odavno spoznali snagu i vrijednost svojih bandovala i orkestara, pa su unatrag nekoliko godina podigli i site posvećeni njima. Upravo iz redovitih updatea i uobičajeno izvrsnih hi-rez fotografija posjetitelj ima priliku upoznati ne samo sve američke vojne bande, nego i shvatiti u kojoj mjeri su oni zastupljeni u američkoj vojnoj svakodnevici. Danas više nikoga ne iznenaduje spoznaja da su američki vojnici, odjeveni u svečane odore **Europskog orkestra američke vojske**, bili jedna od najvećih atrakcija tijekom obilježavanja 60. obljetnice pobjede nad nacizmom u Moskvi ili da band pričuvnih snaga **91. divizije** ima svoj site koji je posjećeniji od službenih siteova nekih od najvećih svjetskih korporacija, među ostalim i zato što će sredinom svibnja u Dublinu imati svoj mimohod. Naravno, teško je nabrojiti sve bande i orkestre koji su ustrojeni u najrazličitijim postrojbama svih grana američkih Oružanih snaga, no, ukoliko vas baš to zanima, potrudite se i provjerite na <http://bands.army.mil>.

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Začetnik urote zrinsko-frankopanske, poginuo u lov, bio je ban:

- A Toma Erdödy
- B Nikola Zrinski
- C Emerik Derenčin

2. Petar Zrinski napisao je oproštajno pismo svojoj ženi:

- A Zori
- B Jeleni
- C Katarini

3. Zrinski i Frankopan pogubljeni su u:

- A Zagrebu
- B Budimpešti
- C Bečkom Novom Mjestu

4. Roman *Urota zrinsko-frankopanska* napisao je:

- A August Šenoa
- B Miroslav Krleža
- C Eugen Kumičić

5. Posmrtni ostaci dvojice hrvatskih urotnika danas počivaju u:

- A Beču
- B Varaždinu
- C Zagrebu

Rješenje: 1b;2c;3c;4c;5c

KROKO INTERNATIONAL

proizvodnja vojno i policijske opreme

- RAZVOJ
- DIZAJN
- PROIZVODNJA
- DISTRIBUCIJA

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kučošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia
UIT number: 1558340, NATO CAGE CODE: A00AB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751
info@kroko.hr

www.kroko.hr